

7027

ЗКП2

4-22

1931

ԲԱՆԱԶԵՎԵՐ

1 ՅԱՆՔԻ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ
ՅԵՎ ԲԵՐՔԱՀԱՎԱՔԻ ԿԱՄՊԱՆԻԱՅԻ
ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

2 ՅԵՐԿԱԹՈՒՂԱՅԻՆ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԸ ՅԵՎ
ՆՐԱ ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

3 ՄՈՍԿՎԱՅԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒ-
ԹՅՈՒՆԸ ՅԵՎ ԽՍՀՄ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ
ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄԸ

31772
2-22

13 SEP 2013

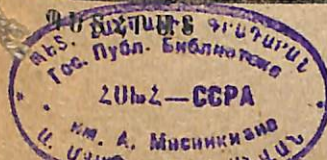
7027

1 DEC 2009
23 SEP 2006

ՀԱՄԱԿՈՄԱՆՈՒՄԻ (Բ) ԿԵՆՏՐԱԼԻ ՊԼԵՆՈՒՄԸ
ՀՈՒՆԻՍ 1931

ԲԱՆԱԶԵՎԵՐ

- 1 ՑԱՆՔԻ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ
ՅԵՎ ԲԵՐՔԱՀԱՎԱՔԻ ԿԱՄՊԱՆԻԱՅԻ
ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ
- 2 ՅԵՐԿԱԹՈՒՂԱՅԻՆ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԸ ՅԵՎ
ՆՐԱ ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ
- 3 ՄՈՍԿՎԱՅԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒ-
ԹՅՈՒՆԸ ՅԵՎ ԽՍՀՄ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ
ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԿԱՑՈՒՄԸ

1931

ՅԵՐԵՎԱՆ

Պետերատի տպարան
Հրատարակ. 1745
Կլավիր 6588 (բ)
Պատվեր 3314
Տիրաժ. 6000

ՅԱՆԲԻ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ ՅԵՎ ԲԵՐ- ՔԱՅԱՎԱԲԻ ԿԱՍՊԱՆԻԱՅԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

ՀԱՄ. ԿԿ(Բ) ԿԵՆՏԿՈՄԻ ՊԼԵՆՈՒՄԻ ԲԱՆԱԶԵՎՆ ԸՆԿ.
ՅԱԿՈՎԼԵՎԻ ԶԵԿՈՒՑՄԱՆ ՅԵՎ ԸՆԿ. ԿՐԻՆԻՑԿՈՒ
ՀԱՐԱԿԻՑ ԶԵԿՈՒՑՄԱՆ ԱՌԹԻՎ ԸՆԴՈՒՆՎԱԾ 1931
ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈՒՆԻՍԻ 12-ԻՆ

1

1. 1931 թվականի դարձնան արդյունքը յեղալ այն,
վոր կուրեկտիվ շարժումը վճռական հաղթանակներ տա-
րալ ԽՍՀՄ-ի շրջանների մեծ մասի գյուղատնտեսու-
թյան հիմնական ճյուղերում:

ա) Կուրեկտիվացումն ավարտվեց հիմնական հա-
ցահատիկային շրջաններում (Դաշտային Ուկրալինա,
Հյուսիսային Կովկաս, Ստորին Վոլգա, Միջին Վոլ-
գայի Զախլոժիեն, Դաշտային Ղրիմ), վորտեղ կու-
րեկտիվները միացրել են տնտեսությունները ընդհա-
նուր թվի ափսի քան 80 տոկոսը և գյուղացիական
բոլոր ցանքերի ու գյուղատնտեսական արտադրության
միջոցների ափսի քան 90 տոկոսը:

բ) Մյուս հացահատիկային շրջաններում (Կենտրո-
նական Մեհհող մարզ, անտառադաշտային Ուկրալի-
նա, Միջին Վոլգայի աջ ափը, Ղաղախտանի հացա-

Հատիկային չըջանները, Արևմտյան Սիրիերը, Ուրալը, Բաշկիրիան, Հեռ. Արև. յերկիրը) և բամբակադործական ու ճակնդեղի չըջաններում (Ուզբեկստանի, Ղազախստանի, Թուրքմենստանի և Ադրբեջանի բամբակադործական չըջանները, Կենտրոնական Սևահող մարզի և Ուկրալինայի ճակնդեղի չըջանները) կոլեկտիվները միացնում են բոլոր տնտեսությունների ավելի քան 50 տոկոսը և դյուլապիական ցանքերի ավելի քան 60 տոկոսը: Այդ հնարավորությունը և տարիս այնտեղ հիմնականում ավարտել համատարած կոլեկտիվացումն այս տարի, համենայն դեպս մոտ ուշ, քան 1932 թվականի դարունը:

Այդ բոլորը նշանակում է, մոր կոլեկտիվացման այն տեմպը, մոր ուղղված էր կուսակցության կենտրոնական կոմիտեն իր 1930 թվականի հունվարի 5-ի մոտոլուսով և կուսակցության 16-րդ համագումարի ու խորհուրդների 6-րդ համագումարի մոտոլուսներով, արդեն գերազանցված է:

դ) 1931 թվականի ցանքը տվեց միացված, կոլեկտիվ տնտեսության արտադրողականության նոր բարձր որինակներ՝ մայիսի մի հնգորյակի ցանքը ԽՍՀՄ-ում (9 միլիոն հեկտար), դեպի չափով՝ դերադանցեց անցյալ տարվա մայիսի մի հնգորյակի ցանքից (6 միլիոն հեկտար), մեքենատրակտորային կայանները միջակեցին կոլտնտեսական դարնանացանի ավելի քան մի յերրորդ մասը (20 միլիոն հեկտարից ավելի), կոլտնտեսության յուրաքանչյուր ձին համարյա յերեք անգամ ավելի ցանք կատարեց, քան անհատական տնտեսության մի ձին, կոլտնտեսության մեջ յուրաքանչյուր տնտեսության ցանքը 2-3 անգամ ավելի յե, քան ան-

հատական տնտեսության ցանքը, կոլտնտեսության մեջ բարելավվեց հողի մշակման մորակը:

Դրանից հետևում է, մոր կոլտնտեսական դյուլացիությունն արդեն դարձել է հողադործության կենտրոնական դեմքը, մոր կոլտնտեսությունները դարձել են հիմնական արտադրողներ մոտ միայն հացահատիկի, այլև դյուլատնտեսության կարեւորագույն հումուլթի արտադրության մեջ (բամբակ, ճակնդեղ, արեածաղիկ և այլն):

Անհատական չքավորի և միջակի դերը դյուլատնտեսության արտադրության մեջ դարձել է յերկրորդական: ԽՍՀՄ-ի հացահատիկային և հումուլթային չըջաններում ավարտվում է կուլակության, մորակն դասակարգի վերացումը:

2. Խորհրդային տնտեսությունների ցանքի տարածությունը, համեմատած 1930 թվականի հետ, ընդարձակվել է ավելի քան յերկու անգամ: Զերնուրեսաքը, անասնաբուծական տրեսները, տեխնիկական մշակույթների խորհանտեսությունները, 1931 թվականի դարնանը ցանելով ավելի քան 8 միլիոն հեկտար հող, միլանակ 1930 թվականի դարնան 3.2 միլիոն հեկտարի, դերակատարեցին խորհուրդների 6-րդ համագումարի առաջագրանքը: Ծըջանների մեծ մասում խորհանտեսությունները ցանքը վերջացրին 2-3 շաբաթ ավելի շուտ, քան կոլտնտեսությունները:

3. Ծնորհիվ խորհանտեսությունների դարդացման և աշխատալոր դյուլացիության մեծամասնության կոլեկտիվացման ուղին անեցնելուն, մեր յերկիրը դարձավ ալեկալիտը գյուղատնտեսության յերկիր աշխարհում: 1931 թվականի դարնանը մեր 200.000 կոլեկ-

տիվ տնտեսությունները (վորոնք միացրել են 13 միլի-
ոն նախկին անհատական տնտեսություններ), 4000
խորհրդանախարհում հետ միասին ցանկել են բոլոր ցան-
քերի յերկու յերրորդ մասինց ալիկի տարածություն
մինչդեռ մնացած 12 միլիոն անհատական գյուղացիա-
կան տնտեսությունները կարողացել են ցանկել ամբողջ
ցանքի տարածության միմիայն մոտ մի յերրորդ մասը

II

Սակայն անցյալ տարվա վորձը ցույց է տալիս
վոր հանգստանալ կուլեկտիվացման ու ցանքի կամպո-
նիայի հաջողություններով և թերադնահատել դործա-
վարձի խորը լրջությունը կուլտնտեսությունների ամ-
բացման ու բերքահավաքի ասպարիզում, կնշանակել
հսկայական միաս հասցնել կուլեկտիվացման գործին:

Մոշոր տնտեսություն վարելու վորձի պակասու-
թյունը և յեկամուտների բաշխումը վաշ քե ըստ աշ-
խատանքի, այլ ըստ շնչի, վոր լայն տարածված եր-
անցյալ տարի, ունեցան այն հետեւանքը, վոր շատ
վայրերում բերքահավաքը լրիվ չկատարվեց. բերքա-
հավաքի ժամանակ տեղի ունեցած կորուստները շատ
մեծ ելին կուլտնտեսություններում, իսկ աշխատավար-
տարածությունը ըստարար չափով չեր ընդարձակված

Մորհանտեսություններում նույնպիսի բացասա-
կան դեր կատարեցին մեքենաների վատ ոգտագործու-
մը, «դիմադրկումը», այն, վոր կուլտնտեսություններ
դեկավար կադրերը թերադնահատում ելին բերքահա-
վաքի հետ կապված դժվարությունները և մոռացել ե-
լին խորհանտեսությունների, վորպես ասլոնք ասլո-
տադրողների, պարտականությունները, այն և վ

միայն ցանկել, այլև հանձնել պետությանն իրենց ար-
տադրանքը, սահմանված ժամկետներին և վորոշված
չափով:

Վերահիշյալ թերությունները վերացնելու նպա-
տակով, կենտրոնական Կոմխոնի պլենումն ատաջար-
կում է կուսակցական կազմակերպություններին, մի-
ջոցներ ձեռք առնել իրադործելու բերքահավաքի կամ-
պոնիայի հետ կապված հետևյալ ձեռնարկումները.

1. Կուլտնտեսություններում առանց բացառության
բոլոր աշխատանքները պետք է կազմակերպված լինի
գործավարձի սխեմով այնպես վոր գործավարձն
ունենա ամենապարզ ու յուրաքանչյուր կուլտնտեսա-
կանին հասկանալի ձևեր և կուլտնտեսականի աշխա-
տանքային օրերը հնարավոր լինի արձանագրել նրա
աշխատանքային գրքույկում, առանց բարդ հաշվար-
կումների, հաշվի տունելով կատարված աշխատանքի
վաշ միայն քանակը, այլև վորակը:

Գործավարձի կիրառման ասպարիզում խորհանտե-
սությունները պետք է նույնպես օրինակ տան կու-
լտնտեսություններին, ինչպիս սրտագրության կազմա-
կերպման և նոր մեքենաների կիրառման ասպարիզում:

2. Ամեն տեսակ աշխատանքներում պետք է տրակ-
տորներին, ձիերին և մեքենաներին ամբացնել աշխա-
տողներին մշտական կազմ, յուրաքանչյուր կալսիչ մե-
քենային, յուրաքանչյուր արակտորին իր կցվող մեքե-
նաներով, պետք է ամբացնել մշտական բրիգադ, պետք
է ստեղծել սալապանների մշտական կազմ և այլն:

Մեծ կուլտնտեսություններում, ինչպես և չարա-
մեջ մշակություն պահանջող տեխնիկական մշակույթ-
ների մեծ հողամասեր ունեցող կուլտնտեսություննե-

րում, բրիգադները պետք է ամրացվեն բերքահավաքի վորոշ հողամասերին, վորպեսզի բրիգադի աշխատանքային ուրերի գնահատումը լարձրանա կամ նվազի, նայած բերքահավաքի ժամանակ տեղի ունեցած կուրուսաներին և բերքահավաքի արագութեան:

3. Միաժամանակ հետեւելով, վոր կուտնտեսութեանները ժամանակին կատարեն կոնտրակտացիոն պայմանադրերով նախատեսված, իսկ խորհանտեսութեանները արտադրական պլանով նախատեսված՝ իրենց արտադրանքը հանձնելու պարտականութեանները կուտակցական ուղանները և հողային ուղանները պետք է միջոցներ ձեռք առնեն, վոր 1931 թվականի ամառը և աշնանը հերկվեն 15 միլիոն հեկտար ցել աշնանացանի համար, ցանկի 43 միլիոն հեկտար աշնանացան հացահատիկ, վորից առնվազն 15 միլիոն հեկտարը ցորեն, աշնանավար արվի 42 միլիոն հեկտար հող, վորից 9 միլիոն հեկտարը խորհանտեսութեաններում և 31 միլիոն հեկտարը կուտնտեսութեաններում: Այդ առաջադրանքն իրականացնելու համար, անհրաժեշտ է ձեռք բաշխել մարդկանց, ձիերին, տրակտորներն ու մեքենաներն աշնան բոլոր աշխատանքներում և ապահովել նրանց առավելագույն արտադրականութեանը, վոր պետք է նախատեսված լինի յուրաքանչյուր խորհանտեսութեան և կուտնտեսութեան աշխատանքային պլանում: Չպետք է լինի վոչ մի կուտնտեսութեան, առավել ևս խորհանտեսութեան, վոր չունենա աշնան աշխատանքների ալգալիսի պլան:

4. Գործավարձը հնարավոր չէ իրականացնել առանց ժամանակին հաշվառման յենթարկելու յուրաքանչյուր կուտնտեսականի կատարած աշխատանքային ուրերի

թիվը: Դեռ ավելին. առանց հաշվառման հնարավոր չէ կուտնտեսութեան, վորպես խոշոր տնտեսութեան, գոյութեանը: Կուտնտեսութեաններում հաշվառումը կազմակերպելու բնագավառում կուտակցական կազմակերպութեանները պետք է դեկավարվեն լենինի հետեւյալ ցուցմունքով՝ «հաշվառումը և աշխատանքի քանակի ու մթերքների բաշխման վերահսկողութեանը—դա յե սոցիալիստիկան վերակառուցման ելուքը, յերր ստեղծված և ապահովված է պրոլետարիատի քաղաքական տիրապետութեանը»... «Սոցիալիզմը նախ և առաջ հաշվառում է»: Կենտկոմն առաջարկում է կուտակցութեան և խորհրդային կազմակերպութեաններին՝ առանց բացառութեան բոլոր կուտնտեսութեաններում միջոցներ ձեռք առնել, վոր մինչեւ բերքահավաքի սկիզբն ավարտվի ցանքի և քաղհանի կամպանիայի ժամանակ յուրաքանչյուր կուտնտեսականի կատարած աշխատանքի ուրերի հաշվարկումը:

5. Բերքահավաքի հաջող կատարումն ապահովելու համար կուտակցական կազմակերպութեանները պետք է հատուկ ուշադրութեան դարձնեն յեկամուտները կուտնտեսականների մեջ կանոնավոր և ժամանակին բաշխելու վրա: Կենտրոնական Կոմիտեյի պլենումն առաջարկում է կուտակցական կազմակերպութեաններին՝ յեկամուտները հետեւյալ կանոններով բաշխել կուտնտեսութեաններում:

ա) Կուտնտեսութեաններում յեկամուտների բաշխումը պետք է վերջանա ամենաուշը մինչեւ հունվարի 15—20-ը:

բ) Յուրաքանչյուր կուտնտեսութեան, յեկամուտների բաշխման պլանը հաստատելիս հիմնական ծախ-

սերի համար (անբաժան ֆոնդ) հատկացնում և յեկամստների առնվազն 10 տոկոսը նոր կազմակերպված կոլտնտեսություններում և առնվազն 15 տոկոսը՝ հին ամբացած կոլտնտեսություններում :

դ) Յեկամստից կոլտնտեսականներին հասնող նա տուրալ մասը տրվում է կոլտնտեսության սահմանաժամկետներում :

դ) Կերի ուսուցիչները բաշխելիս, առաջին հերթի պետք է ապահովել մթերատու անասունների հանրապետական մասը (մանսովանդ կոլտնտեսության ապրանքային ֆերմաները), ապա լծկանները : մնացած մասը բաշխվում է կոլտնտեսականների միջև նրանց աշխատանքի որերի թվի համաձայն, նկատի առնելով նրանք ունեցած մթերատու անասունների քանակը :

յե) Կոլտնտեսությունները սերմացվի ֆոնդ են կառմում այնպիսի չափով, վոր նա ապահովի ցանքի տարածությունների պլանում նախատեսված ընդարձակումը, ընդ վորում կոլտնտեսության վարչության հատուկ վորոշումով, պետք է սահմանվի սերմացվի ֆոնդ կառմելու և պահպանելու այնպիսի կարգ, վորն յերաշխյա վորի նրա լավագույն վորակը :

զ) Կոլտնտեսականների մեծամասնության վորոշումով, կոլտնտեսության նոր անդամների աշխատանքները հանրապետական են և նրանց բերքահավաք կատարվում է կոլեկտիվ կերպով :

ե) Համատարած կոլեկտիվացման շրջաններում կոլտնտեսության յեկամստների 5 տոկոսյա հատկացումներն առաջարկվում է ոգտադործել հետևյալ ձևով՝ յերկու տոկոսը հատկացնել կոլտնտեսականներին

նրանց հանրապետական գույքի չափի համաձայն, մեկ և կես տոկոսը հատկացնել կոլտնտեսության բրիգադներին և հարվածայինների պարզեկատրման ֆոնդին, մեկ և կես տոկոսը՝ զանազան դասընթացներում սովորող կոլտնտեսականների ոգնության ֆոնդին :

6. Կենտրոնական Կոմիտեյի պլենումն առանձնապես մատնանշում է այն պատասխանատու խնդիրները, վորոնք զբաղված են մեքենատրակտորային կայանների, վորպես վոչ միայն կոլտնտեսությունների տեխնիկական բազան, այլև նրանց ամբողջ անտեսությունը կազմակերպողների առաջ : Այս տարի ամառը և աշնանը մեքենատրակտորային կայանները պետք է հերկեն 5 միլիոն հեկտար հող, անեն 8 միլիոն հեկտար աշնանացան, 15 միլիոն հեկտար աշնանավար և միլեմույն ժամանակ միջոցներ ձեռք առնեն, վոր իրենց սպասարկած կոլտնտեսությունները պետության հանձնեն (վաճառեն) իրենց վոչ միայն հացարույսերի, այլև տեխնիկական մշակույթների, ապրանքային արտադրանքը : Կոլտնտեսությունների ապրանքային արտադրանքի հանձնումը դառնում է մեքենատրակտորային կայանների անմիջական արտադրական խնդիրը :

Մեքենատրակտորային կայանները, վորոնց միջոցով Խորհրդային Միության բանվոր դասակարգը տեխնիկապես վերադիմում է կոլտնտեսական դյուղա՝ Միությունը, պետք է նույնպիսի հաջողությամբ կատարեն հացահատիկներն ու տեխնիկական մշակույթները հավաքելու և հանձնելու խնդիրները, վորով կատարեցին և գերադատարեցին նրանք ցանքի առաջադրանքները :

7. Կենտրոնական Կոմիտեյի պլենումը հրավիրում

և կուսակցական կազմակերպութիւնների ուշադրութիւնն այն հանգամանքի վրա, վոր հացահատիկային խորհրդատեսութիւնների 4-200 հազար հեկտար տարածութեան բերքահաւաքը և 160 միլիոն փութ ապրանքային արտադրանքի հանձնումը հանդիսանում է բերքահաւաքի կամ պանիայի կարեւորագույն անտեսական քաղաքական խնդիրներից մեկը: Չերնոտրեստը և հացահատիկային խորհրդատեսութիւնները պետք է միջոցեր ձեռք առնեն, վոր ընթացիկ տարում վաղ միայն բերքահաւաքը կատարվի ժամանակին և նվազագույն կորուստներով, այլև ժամանակին հանձնվի ապրանքային հացահատիկը (առնվազն 70 տոկոսը մինչև նոյեմբերի մեկը):

8. Պակաս կարելու խնդիրներ չեն դրված նաև անասնաբուծական խորհրդատեսութիւնների առաջ: Արտադրական պլանի համաձայն, նրանք այս տարի պետք է հավաքեն մոտ 350 միլիոն փութ խոտ, 100 միլիոն փութ հյութալի կեր և 35 միլ. փութ հացահատիկային ֆուրաժ: Անասնաբուծական խորհրդատեսութիւններում բերքահաւաքի կամ պանիան դժվարացավ թույլ մեքենայացման շնորհիվ, վորով անհրաժեշտ էր բերքահաւաքի աշխատանքների մեծ մասը կատարել ձիով և յեղով:

Այդ հանգամանքն անասնաբուծական խորհրդատեսութիւնների վրա պարտականութիւն է դնում՝ ամեն կերպ ապահովելով մեքենայացումը, մեծ ուշադրութիւն նվիրել իրենց լծկաններով (ձի, յեղ, ուղտ) ապահովելու գործին:

Կենսոլոմն առաջարկում է կուսակցական կազմակերպութիւններին՝ աջակցութիւն ցույց տալ խոր-

տնտեսութիւններին լծկան և բանվորական ուժ, ինչպես և կերը փոխադրելու համար և տեղական տրանսպորտ ձեռք բերելու գործում: Կենսոլոմը պատասխանատվութիւն է դնում շրջկոմների և շրջգործկոմների վրա այդ աջակցութիւնը կազմակերպելու համար:

9. Անցյալ տարի առանձնապես մեծ էլին կորուստները տեխնիկական մշակույթների բերքահաւաքի ժամանակ, շնորհիվ բերքահաւաքի կամ պանիայի վատ կազմակերպած լինելուն և բերքահաւաքի մեքենայացման կատարյալ բացակայութեան: Այնպիսի պայմաններում, յերբ դեռի չափով ալելացել է բոլոր տեխնիկական մշակույթների ապրանքային արտադրանքը և նոր միայն սկսվել է բերքահաւաքի ու նախնական մշակման մեքենայացումը, աշխատանքի հիմնական մասն այս տարի ևս կատարվելու յե ձեռքով և ձիու ինվենտարով: Ուստի կենտրոնական կոմիտեյի պլենումը հրավիրում է կուսակցական կազմակերպութիւնների, հողային ոլորտների և կոլտնտեսութիւնների ուշադրութիւնն այն հանգամանքի վրա, վոր անհրաժեշտ է՝

ա) Մտածված ձևով կազմակերպել ամբողջ բերքահաւաքի կամ պանիան, հիմք ընդունելով կոլտնտեսական ամբողջ ազգայնակութեան մասնակցութիւնը բերքահաւաքին և գործավարձի խտիվ կիրառումը:

բ) Ոգտադործել, մասնավորապես վաղի և կաննիի վերաբերմամբ, նախնական մշակման գործարանների շարքին՝ կոլտնտեսականների աշխատանքը թեթեւացնելու ամենապարզ յեղանակներ:

գ) Բերքահաւաքը և արտադրանքի հանձնումը կատարել այն ժամկետներին և այն չափերով, վորոնք նախատեսված են կոնտրակտացիոն պայմանագրերում:

դ) Փոխադրել լրիվ և այն ժամկետներին, վերոնշյալ նախատեսված են կենտկոմի և Ժողկոմխորհի գլխավոր մեջ կանտրակտացիայի մասին՝ անհրաժեշտ լինելու դեպքում, արդյունաբերական ապրանքներ, յուղ, ջուլ և այլն:

Կենտկոմը մատնանշելով, վոր «Սայուզախարի» խորհրդատեսություններին խնդիրն են՝ կազմակերպել 230 միլիոն փութ ճակնդեղի բերքահավաքն ու հանձնումը դործարաններին և առնվազն 30 միլիոն փութ ապրանքային հացահատիկի հանձնումը «Սայուզխլեբն», առաջարկում և Ուկրաինայի Կ(բ) Կ Կենտկոմին ու Մարզկոմին՝ անհրաժեշտ ողնությունի ցույց տալ խորհրդատեսություններին այդ դործում:

Կենտկոմն առաջարկում և կուսակցական և խորհրդային կազմակերպություններին միջոցներ ձեռք առնել ապահովելու անհատական տնտեսությունների բերքահավաքի կամպանիայի ղեկավարումը, կապելով այդ աշխատանքը կոլեկտիվացման հետադադարից հետո: Կենտկոմն կուսակազմակերպությունների ուշադրություն է հրավիրում, վոր անհատ տնտեսությունների մեջ բավարար աշխատանք չկատարելու չնորհիվ, մի շարք շրջաններում նրանք յետ են մնում ցանքի ապարիզում (մանավանդ վուչի, կանեփի և ծխախոտի ցանքի ապարիզում):

10. Վերադարձի խորհրդային տնտեսությունները և մեքենատրակտորային կայանները հաջող ու ամենաարդյունավետ կերպով կիրառեն բերքահավաքի կամպանիան, անհրաժեշտ է, վոր արդյունաբերությունը ժամանակին կատարի բերքահավաքի մեքենաների արտադրական պլանը:

Նկատի ունենալով այդ, ԺՏԳԽ պետք է միջոցներ ձեռք առնի, դյուղատնտեսական մեքենաներ արտադրող դործարանները հունիսին և հուլիսին ծածկեն նախորդ ամիսների պակաս արտադրած մեքենաների իրենց պարտքը: Կենտրոնական Կոմխոսի պլենումը առանձնապես «Կոմունար» դործարանի (կոմբայներ), Լյուբերեցկու դործարանի (խրձկապ մեքենաներ, խոտ հրմուղ մեքենաներ, դրոշ մեքենաներ), Կլիմովի և Սուլովի կարլ Մարքսի անվան դործարանների (վուչի ու կանեփի նախնական վերամշակման սարքավորում), Ռոստովի «Սելմաչի» (խրձկապ և խոտահավաքի մեքենաներ), Խերսոնի, «Մայիսի 1-ի» դործարանի (բամբակի բերքահավաքի մեքենաներ), Նիկոլայեվի դործարանի (ճակնդեղի բերքահավաքի մեքենաներ), Գումելի «Սերմաչի» (ալյուտահատ մեքենաներ), Ռյադանի դործարանի (կարտոֆիլի բերքահավաքի մեքենաներ), «Սերպ-Մոլոտ» դործարանի (կալիչ մեքենաներ) բանվորների, վարչական, տնտեսական և ինժեներատեխնիկական կազմի ուշադրություն է հրավիրում այն հանդամանքի վրա, վոր բերքահավաքի մեքենաները ժամանակին հանձնելը կուսակցության մարտական խնդիրն է:

Դրա հետ միասին, պլենումն առաջարկում է ԺՏԳԽ-ին՝ դյուղատնտեսական մեքենաչինության դործարանների 1932 թ. արտադրական ծրագրերի կազմումն ավարտել ամենաուշը մինչև 1931 թ. հուլիսի կեսը, նկատի առնելով, վոր անհրաժեշտ է առաջիկա տարում ե՛լ ավելի մեքենայացնելով հացաբույսերի բերքահավաքն ու մշակումը, ապահովել բամբակի, վուչի և ֆակնդեղի բերքահավաքի առնվազն 50 տոկոսով մեքենայացումը և ամսանաբուծական խորհումտեսությունների կերի արտադրության մշակման լիակատար մեքենայացումը: 15

**ՅԵՐԿԱԹՈՒՂԱՅԻՆ ՏՐԱՆՍԴՈՐՏԵ ՅԵՎ ՆՐԱ
ՀԵՐԹԱՎԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ**

(ՀԱՅԿ ՀԱՇՎԵՏՈՒ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄԸ)

ՀԱՄ.Կ(բ)Կ-ի ԿԿ-ի ՊԼԵՆՈՒՄԻ ԲԱՆԱԶԵՎԸ ԸՆԿ-
ՈՒՈՒՆԻՄՈՎԻԶԻ ԶԵԿՈՒՑՄԱՆ ՅԵՎ ԱՆԴՐԵՅՅԵՎԻ
ՀԱՐԱԿԻՑ ԶԵԿՈՒՑՄԱՆ ԱՌԹԻՎ ԸՆԴՈՒՆՎԱԾ
ՀՈՒՆԻՍԻ 15-ԻՆ

1. Յերկրի ինդուստրացման հաջող իրականացումը, արդյունաբերության բոլոր ճյուղերի արագ զարգացումը, նոր հսկա գործարանների և վիթխարի կոմբինատների շինարարությունը, գյուղատնտեսության հարածուն վերելքը՝ նրա կոլեկտիվացման հիման վրա, խորհանդեսությունների շինարարությունը, մեծահարուստ հանքեր ունեցող նոր շրջանների բռնի առևտուր, ծայրերիցների ներգրավումը յերկրի տնտեսական կյանքի մեջ, այս բոլորը կանխորոշում է յերկաթուղային տրանսպորտի աշխատանքների հսկայական աճումը, քանի վոր նա կազմում է սոցիալիստական ինդուստրացման անխզելի որդանական մասը:

Հնդամյակի առաջին յերկու տարում ԽՍՀՄ-ում յերկաթուղային բեռների շրջանառությունը 1929 տարվա 156 միլիոն տոննից, 1930 տարում հասավ 238 միլիոն տոննի՝ հանդես 1913 թվականի 132 միլիոն

տոննի, և այդպիսով գերադանցեց միլիարտերազմյան մակարդակը՝ 80 տոկոսով:

Միաժամանակ բուռն թափով ավելանում են մարդկանց փոխադրումները: Անցյալ 1930 թվականին յերկաթուղային տրանսպորտը փոխադրել է 557 միլիոն հոգի՝ 1928 թվականի 291 միլիոն հոգու փոխարեն, և 1913 թվականի 185 միլիոն հոգու փոխարեն:

Բեռների փոխադրությունը ասպարիզում ԽՍՀՄ-ի յերկաթուղային տրանսպորտը գրավեց յերկրորդ տեղը, Հ. Ս. Միացյալ Նահանգներից հետո: 1930 թվականին ԽՍՀՄ-ի յերկաթուղիները կատարեցին 133 միլիարդ տոնն-կիլոմետր աշխատանք, հանդես Գերմանիայի 61 միլիարդ տոնն-կիլոմետրի, Անգլիայի՝ 29-2 միլիարդ տոնն կիլոմետրի, և ՀԱ-Միացյալ Նահանգների՝ 565 միլիարդ տոնն կիլոմետրի:

Համեմատաբար աննշան յերկաթուղային նոր շինարարության մեջ փոխադրումների այն աճումը մեծ չափով ուժեղացրեց մեր յերկաթուղիների ադրանքայնությունը: Արդեն 1930 թվականին ԽՍՀՄ-ի յերկաթուղիների ադրանքայնությունը մի կիլոմետրին ընկնում էր 1738 հազար տոնն կիլոմետր ադրանքայնություն՝ հանդես ՀԱ Միացյալ Նահանգների յերկաթուղային ցանցի 1.068 հազար տոնն կիլոմետրի:

Այսպիսով ԽՍՀՄ-ի յերկաթուղային տրանսպորտի ընդհանուր աշխատանքը (բեռների և մարդկանց փոխադրությունը) 1930 թվականին հասավ 185 միլիարդ տոնն կիլոմետրի, վոր յերկու անգամ ավելի յն քան 1913 թվականի մակարդակը:

կատ և հնդամյա պլանում 1932—33 տարվա համար նախատեսվածից:

Մինչդեռ 1931 թվականին համաշխարհային ճղճ նախամի խորացումը շարունակ նվազեցնում է կապիտալիստական յերկրներում յերկաթուղային տրանսպորտի աշխատանքը, իՍՀՄ-ի յերկաթուղիների փոխադրումներն անընդհատ աճում են և աշխատանքի բնադավառում արդեն 1931 թվականին հնդամյակը գերակատարվելու յե:

2. Յերկաթուղային տրանսպորտի աշխատանքի աճումը հիմնված է նրա նյութական-տեխնիկական բազայի մեծացման, ինչպես և մանավանդ յերկաթուղային տրանսպորտի ուսուցանների ոգտադործման բարելավման վրա:

Յերկրի շողեչարթային պարկի ընդհանուր քարչի ուժը 1913-ից մինչև 1930 թ. աճել է 30 տոկ. շողեչարթի միջին քաշող ուժը 1913 թ. 8,4 տոնից բարձրացել է 11 տ. 1930 թ. վաղոնային պարկի ընդհանուր բեռնունակությունը ալելացել է նույնպես 30 տոկոսով:

Զգալի չափով ալելացել է յերկաթուղիների փոխադրական ունակությունը նոր կիսակայարանների բացման և կայարանների ու հանգույցների լայնացման հաջվին:

Մորհրդային Իշխանություն դոյության ընթացքում կառուցված է և շահադործման և տրված մինչև 1930 թ. 12,8 հաղար կիլ. նոր յերկաթուղիներ (Տուրկսիբ, Բորովոյե—Ալմուլենակ—Կարգանդա, Տրոյիցի—Որակ, Միրեֆալսերուն և այլն):

Նյութական բազայի այս լայնացման զուգընթաց

զգալիորեն աճել է տրանսպորտի աշխատանքի վորակական ցուցանիշները: Ապրանքատար վազոնի միջին որական վազքը 1930 թ. կազմում էր 93,4 կիլոմետր 1913 թ. 72 կիլ. դիմաց, ապրանքատար շողեչարթի վազքը 153 կիլ. 1913 թ. 119 կիլ. դիմաց:

Հաղթահարելով յերկաթուղային տրանսպորտի բյուրեղրատական-քարացած հին սարարատի ընդդիմությունը, համառ կռիվ մղելով վնասարարների դեմ, իր շարքերից զեկավարների նոր շարքժր առաջ քաշելով, յերկաթուղային պրոլետարիատը՝ չնայած համաշխարհային պատերազմի և ինտերվենցիայի կործանիչ հետեվանքներին, զգալի հաջողություններ ձեռք բերեց, հաստատելով պլանային-սոցիալիստական տնտեսության հսկայական առավելությունը կապիտալիստականի համեմատությամբ:

3. Սակայն, չնայած յերկաթուղային տրանսպորտի աշխատանքի անվիճելի հաջադություններին, նրա աճման տեմպերը չեն համապատասխանում սոցիալիստական շինարարության ծավալման տեմպերին, վորի հետևանքով տրանսպորտը դարձել է «նեղ տեղ» ժողովրդական տնտեսության մեջ:

Մի կողմից յետամնացությունը յերկաթուղային տրանսպորտի տեխնիկական վերաաարքավորման մեջ, նրա հիմնական կապիտալի զգալի մաչվածությունը, վնասարարությունը, վորը մեծ չափեր ստացավ անցած տարիներում, իմի մյուս կողմից՝ տրանսպորտի կառավարման սխտեմի կազմակերպչական խոշոր թեթությունները և գլխավորապես՝ համապատասխան տեխնիկական բազայի բացակայության պայմաններում կիրառված «դիմադրկված» յերթի սխտեմը և դիմա-

ղըրկության մուծումը տրանսպորտային տնտեսության այլ ճյուղերում — ունեցան այն հետևանքը, վոր վատացավ շոգեշարժային պարկի դրությունը, խիստ րնկավ աշխատանքային դիսցիպլինան, իջավ աշխատանքի արտադրողականությունն և առհասարակ զգալի վատացավ տրանսպորտի աշխատանքը 1930 թ. յերկրորդ կիսում և 1931 թ. առաջին յեռամսյակում:

4. Կուսակցության Կենտրոնական Կոմիտեն ժամանակին մորկլիկացիայի յենթարկեց ամբողջ կուսակցության ուշադրությունը տրանսպորտի հարցերի շուրջ և նշեց յերկաթուղային տնտեսությունը առողջացնելու դիմադր միջոցառումները:

Կուսակցության Կենտկոմի և Ժողկոմխորհի վորոշման հիման վրա՝ դիմադրկված յերթեվեկության վերացումը և փոխարինումը զուգակցված յերթով, յերկաթուղային տրանսպորտի կառավարման վերակադմակերպումը, վորակյալ կադրերի վերադարձը տրանսպորտի վրա, յերկաթուղային տնտեսության վճռական սղակների աշխատողների աշխատավարձի բարձրացումը — արդեն սվել են իրենց արդյունքները:

Կուսակցության այդ կարևորագույն դիրեկտիվի իրագործումը ունեցավ այն հետևանքը, վոր վոչ միայն լավացավ շոգեշարժային պարկի վիճակը, այլ և զգալիորեն առողջացավ յերկաթուղային տնտեսությունը:

5. Չնայած յերկաթուղային տնտեսության առողջացման գործում կատարված բեկմանը, այդ բեկման հիմնական գործոնների ամբապնդումը պետք է համարել անբավարար:

Շարժական կադմի նորոգումը և նրա տեխնիկական հակողությունը ընդհանուր առմամբ զեռևս դժգոյս-

ցիչ չեն: Բրկադաների կցումը շոգեշարժներին՝ րավականաչափ ամուր չե, համախ տեղի յեն ունենում կըցված բրկադաների խանգարումները:

Չավազանց անբավարար է գրված յերթեվեկության կարգավորումը ՀԾԺԿ-ի և վարչությունների կողմից, դիսպեչերական ասարատի վրա աշխատանքը, յերթեվեկության առաջադրված դրաֆիկների և չափիչների թևրակատարումը, «դեպքերի» դժարի թիվը և կայարանների վատ աշխատանքը, վարոնների յերկարատե պարապրդները, գնացքների համախակի վերացումը, — այս ամենը պակասեցնում են վորակական ցուցանիշները և խնդիր է դնում համառ պայքար մղելու նրանց հաղթահարման համար:

1. ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԻ ՎԵՐԱԿԱՌՈՒՑՄԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

1. Փոխադրումների հոկայական աճումն անցած տարիներում, բեռնաշրջանառության հետադա զգալի աճման հեռանկարները՝ սոցիալիստական շինարարության բուռն ծավալման հետևանքով՝ պահանջում են արմատապես վերակառուցել յերկաթուղային տրանսպորտը:

Այդ վերակառուցման տեմպերի արագացումը թևադրվում է այն փաստով, վոր տրանսպորտի նշուլթական-տեխնիկական բաղան խիստ հեռ է մնում Ժողովրդական տնտեսության պահանջներից:

2. Հավանություն տարով Կենտկոմի Քաղբյուրոյի 1931 թ. մայիսի 25-ի վորոշմանը՝ յերկաթուղային տրանսպորտի վերակառուցման մասին, պլնումը վորոշում է հաստատել Հաղորդակցության ճանապարհների Ժողկոմատի հիմնական դրույթները յերկաթու-

դասին տրանսպորտի վերակառուցման ասպարիզում՝ հետևյալ ուղղությամբ, յերկաթուղիները ելեկտրիֆիկացումը, ուժեղ չարժական կադմ (չողեչարժեր, ելեկտրաչարժեր և ջերմաչարժեր), 50-60 տոննանոց վազոններ, ինքնակցում, ինքնաարգելություն, ինքնարկուկում, գծի արտաքին մասի վերակառուցում, քարշային սարքի վերասարքավորում, ջրամատակարարում, բեռնելու և դատարկելու աշխատանքների մեքենայացում և այլն:

Բեռնաչրջանառության աճման համապատասխան՝ անհրաժեշտ է վերակառուցման հիշյալ տարրերը առաջին հերթին մտցնել ամենածանրաբեռնված գծերում:

3. Հաստատել ՀՃԺԿ-ի կողմից առաջարկված նախած բեռնալարվածությունը ճանապարհի վերակառուցման յենթակա յերկաթուղագծերի բաշխումը յե-րեք խմբի՝

ա) Առաջին տիպի գծերի վերակառուցումը, վորտեղ թույլատրվում են առանցքին 23 տոնն վերցնող չողեչարժեր, կատարել 1932-1933 թ. ընթացքում հետևյալ ուղղություններով— Կոզնեցկ-Չելյարինսկ, Չելյարինսկ-Մադնխանայա, Յասինովատայա-Դուդինցվո, Յասինովատայա-Յենակիյեվո-Մակիյեվսկի ույոն, Դրոզնի-Արմավիր, Կուրգան-Սվերդլովսկ, Վալույկի-Լիսկի-Բալաշով-Պենդա, Վյատկա-Բույ-Լենինգրադ, Պրոխլադնայա-Բեսլան:

բ) Յերկրորդ տիպի գծերի վերակառուցումը, վորտեղ թույլատրվում են ԵՈԻ չողեչարժերն առանցքին 20 տոնն բեռով, կատարել 1932-1933 թ. Կինեյ-Որենբուրգ-Կադալինսկ— Ուրսատյեվսկայա գծում:

գ) Յերրորդ խմբակի մեջ մտցնել մյուս բոլոր գծերը, վորոնց ճանապարհային տնտեսության ուժեղացումը պետք է հանդիսանա տեխնիկական վերադիման ամենազլխավոր խնդիրներից մեկը:

Ամենաուշը յերկու ամսվա ընթացքում քննել Մուրմանի յերկաթուղու փոխադրական ունակությունն ուժեղացնելու հարցը:

4. Ընդունել, վոր յերկաթուղային տրանսպորտի վերակառուցման առաջատար ողակը, վորպես հետևկար, հանդիսանում է յերկաթուղիների ելեկտրիֆիկացիան: 1932-33 տարիների ընթացքում ելեկտրիֆիկացիան պետք է կիրառվի ընդհանուր առմամբ 3690 կիլոմետր յերկարություն ունեցող յերկաթաղծում: Դրանից բեռնատար յերթելեկության համար ելեկտրիֆիկացիայի յենթարկել 3-215 կիլոմետր յերկաթաղիծ, վորն ընթանալու յե հետևյալ ուղղություններով՝

1) Պերմի յերկաթուղին-Կիզել-Չուսովայա-Կալինո, Չուսովայա-Նիժնիյ Տադիլ, Նիժնիյ Տադիլ-Սվերլովսկ, Մադնխանոդոսկ-Ուֆա, Մադնխանոդոսկ-Կլավրտայի:

2) Տոմսկի յերկաթուղին՝ Ուստիատի-Բելովո-Պուլխայեվո, Տոսկիյ-Կիմբերևո, Ուստիատի-Կոզնեցկ, Տոսկիյ-Կուլչույեվո-Պուլխայեվո, Անժերկա-Կամերևո:

3) Յեկատերինյան յերկաթուղի՝ Դուդինցվո-Չուպրոժին, Չապրոժին-Չապլինո, Յասինովատայա-Չապլինո:

4) Հարավային յերկաթուղի՝ Լիման-Ուսնովո, Դեբալցովո-Չվերեկի:

5) Հարավ-արևելյան յերկաթուղի՝ Միխայա-Ստալինգրադ:

6) Մոսկվա-Կուրսկ յերկաթուղին՝ Մոսկվա-Ուժե-լսկի-Վոլոկոն:

7) Անդրկովկասյան յերկաթուղին՝ Ստալինսկ-Ջեստաֆոնի, Նավթլուդ-Ստալինսկ, Ջեստաֆոնի-Սամարեդի, Նավթլուդ-Աղստաֆա:

Մարդատար յերթեկուցական համար ելեկտրիֆիկացիայի յեն յենթարկվելու ամենից ավելի մարդկային մեծ յերթեկուցական ունեցող դժեքը ընդհանուր առմամբ 475 կիլոմետր յերկարությամբ:

Պլենումն ընդգծում է յերկաթուղիների ելեկտրիֆիկացիայի ժողովրդական-անտեսական հատուկ նշանակութունը և առաջարկում է ԺՏԳՍ-ին միջոցներ ձեռք առնել լրիվ կերպով ծավալելու համապատասխան արդյունաբերությունն այդ պլանը լրիվ կատարելու համար:

5. Անհրաժեշտ համարելով ջուր չունեցող դժեքում մտցնել ջերմատարներ, հավանություն տալ 1932-1933 տարվա ընթացքում Կրասնովոդսկ-Չարջույ, Սալի-Բատայսկ, Ստալինգրադ-Տիխոբեցկայա դժեքը փոխադրել ջերմատար քարչի:

2. ՅԵՐԿԱԹՈՒՂԱՅԻՆ ՆՈՐ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

1. Մի շարք խոշորագույն արդյունաբերական կոմբինատների ստեղծումը, Ուրալ-Կուրնեցկի պրոբլեմը, Միջին-Ասիայի կապակցումը Սիբիրի հետ, Ղազախստանի և յերկրի կենտրոնների միացման պրոբլեմը, ծայրերկրների ինդուստրացումը, անտառների չահագործման զբաղի չափով ծավալումը և հյուսիսային

չրջանների անտառների յուրացումը, հզոր խորհրդային ու կուլեկտիվ անտեսությունների շինարարությունը, յերկրի պաշտպանունակության հետադա ուժեղացման անհրաժեշտությունը—այս բոլորը յերկաթուղային տրանսպորտի առաջ դնում է հսկայական խնդիր, այն է զարկ տալ նոր յերկաթուղիների շինարարությանը, ուժեղացնել դոյություն ունեցող յերկաթուղիների փոխադրական ունակությունը:

2. Մինչդեռ նոր յերկաթուղիների աշխատանքի տեմպը և այդ յերկաթադժեքը չահագործման համար հանձնելու տեմպը, յետ են մտում պլանում նախադրվածից: Մինչև այժմ կան մի շարք խոշորագույն թեթություններ (աշխատանքի պլաններ փոխվում են հաճախակի, հետադուրումների անբավարար վորակը, թույլ մեքենայացում, ինքնարժեքի թանգացում, նոր յերկաթուղիների անպատրաստ լինելը չահագործման համար, նրանց համար կադրերի անբավարար պատրաստումը և այլն), վորով ապարդյուն պառկած են մնում հիմնական ներդրումները, ձգձգվում է շինարարությունը և թանգանում է նրա ինքնարժեքը:

Պլենումն անհրաժեշտ համարելով վճռարար ավելացնել յերկաթուղային նոր շինարարության չահագործման արդյունավետությունը, միևնույն ժամանակ առաջարկում է հաղորդակցութան ծանապարհների ժողկոմատին՝

1) Իրական բեկում ստեղծել տրանսպորտի հիմնական աշխատանքների կազմակերպումը բարեկալելու դործում, շինարարության պրոցեսների մեքենայացման, աշխատանքի ավելի լավ կազմակերպման, կադրերի

պատրաստման ընդարձակման և շինարարական բա-
տորին ողակներին ղեկավարման ասպարիզում :

2) Առավելագույն չափով ընդարձակել տեղական
հումուլթային ռեսուրսներին ողտադործման ոժանդակ
անտեսական ձեռնարկությունները :

3) ԽՍՀՄ-ի ԺՏԳՆ-ի հետ միասին ամենաուշը մին-
չեմ հուլիսի 15-ը մշակել յերկաթուղային նոր շինա-
րարության համար անհրաժեշտ մեքենաների պատ-
րաստման (եքսկալատորներ, կոմպրեսորներ, ջրհան
գործիքներ, քարհատներ և այլն) պատրաստման պլա-
նը :

4) Առաջարկել ԽՍՀՄ-ի Ժողկոմխորհին յերեք
ամսվա ընթացքում կազմել այն յերկաթուղային նոր
շինարարությունների հաստատուն յուշակը, վորոնք
անպայման կառուցվելու յեն 1932 թվականին :

3. ԱՇՆԱՆ ՅԵՎ ԶՄԵՌՎԱ ՓՈՒԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Մատնանշելով, վոր միանդամայն անբավարար և
ծախարկում յերկաթուղային արանսպորտի նախապատ-
րաստումն աշնան և ձմեռվա փոխադրությունների հա-
մար (կայարանների, հանգույցների, և կիսակայարան-
ների զարգացումը, պրոֆիլներին հարթումը, յերկա-
թուղիներին նորոգումը, ջրի մատակարարումը, ռելսե-
րին, ռելսակալներին և շարժական կաղմի ջուր մատակա-
րարելու խողովակներին ու սարքավորման անբավարար
մատակարարումը) նենտկոմի պլենումը անտեսական,
կուտակցական և արհմիութենական կազմակերպու-
թյուններին կարեվորագույն խնդիրն և համարում յեր-
կաթողու նախապատրաստումն աշնան և ձմեռվա փո-

խադրությունների համար՝ զուգակցված յերթեմեկու-
թյան վճռական ամրացման հիման վրա :

ԿԿ-ի պլենումն առաջարկում է՝

Ա. Քարշի տնտեսության ասպարիզում

ա) Լրիվ իրագործել չոգեկառքերի ու վադոնների
առողջացման ու նորոգման պլանը, վճռաբար նախ-
ցնել հիվանդ չոգեկառքերի թիվը, սահմանելով այդ
պլանի կատարման սխառմատիկ ստուգումը :

բ) Ապահովել հատակ աշխատանքը ղեկույում, վորը
կազմում է յերկաթուղային արանսպորտի հիմնական
արտադրական ողակը, նորոգման վորակապես լավա-
գույն կազմակերպման և ամենաուցիտնալ ողտադործ-
ման մասը :

գ) Ժամանակին կառուցել և զարգացնել հիմնական
և թեթև նորոգման ղեկուները, բարձրացնել ղեկունե-
րի նորոգման վորակը, միաժամանակ բարելավելով
չոգեկառքերի խնամքը, չոգեկառքային բրիգադների
կազմից : Կարգի բերել դոյություն ունեցող ղեկունե-
րը, բարելավելով նրանց կազմակերպությունը, վիճա-
կը, սարքավորումը, ջեռուցումը, լուսավորությունը
և այլն :

դ) Ուժեղացնել գլխավոր մագիստրալներին հիմնա-
կան ղեկուների նորոգման միջոցները (Գոնբաս, Ու-
րալ-Յուզնեցկի կոմբինատ, Սիրիբ) պահպանելով դը-
րանք անհրաժեշտ բանուժով և խեժենիքա-տեխնիկա-
կան կազմերով :

յե) Մատնանշելով, վոր հաղորդակցության ճանա-
պարհների ժողկոմատը և յերկաթուղիներին վարչու-
թյունները բավարար չափով չեն ղեկավարում ո-
տարերկրյա փորձի ու տեխնիկայի ողտադործումը յեր-

կաթուղիներում, վոր այդ փորձն ու տեխնիկան բնավ չեն կիրառվում դեպոյի տնտեսութեան շահագործման ու կապակերպման և շարժական կազմի նորոգման առաջարկում, պլենումն առաջարկում և Հաղորդակցութեան ձանադարհների ժողկոմատին ամենամոտ ժամանակում ազահովել առաջադր տեխնիկոյի համապատասխան ուղտադործումը:

Բ. Յերթեվեկութեան ասպարիզում.

ա) Վճռական միջոցներ ձեռք առնել մարդատար դնացքների ու շաղկապների գեմ և հետևել, վոր ապրանքատար դնացքները յերթեվեկեն բոտ չվաղուցակի:

բ) Միջոցներ ձեռք առնել բարձրացնելու յերթեվեկութեան ապարատի և կայարանների աշխատողների վորակավորումը և բարելավելու նրանց դրութեանը:

գ) Պարտավորեցնել Հաղորդակցութեան ձանադարհների ժողկոմատին կիրառելու կազմող բրիգադների սմբացումը պարկերին, յերթեվեկող կազմի հերթախախտութեաններին, ղեկավարչների ամբացումը ուղղութեաններին և այլն:

դ) Սնամակ ընթացքում օացիոնայացնել և բարելավել աշխատանքը տեսակաւորող բաշխիչ և միջանկյալ կայաններում:

յե) Սնան և ձմեռվա փոխադրութեաններին բնագավառում ավարտել և ուժեղացնել ղեկավարչներին և ընդհանուր կապը դնացքների յերթեվեկութեանը և կայարանների աշխատանքը սպասարկելու ու ղեկավարելու համար, հատուկ ուղադրութեան դարձնելով, վոր կապով լրիվ ազահովիտ լինեն բեռները փոխադրութեանը մեծ աշխատանք կատարող շրջանները (Դոնբաս, Ուրալ, Սիբիր և այլն):

զ) Պատշաճ չափով ծավալել վագոնները բեռնելու և պարգելու աշխատանքների մեքենայացումը նախ և առաջ խոշորագույն հանդուցներում Դոնբասի, Ուրալի, Մոսկվայի և Լենինգրադի հանդուցների բաշխիչ կայարաններում:

ե) Սննորմալ համարելով ներկայումս գոյութեան ունեցող այն դրութեանը, յերթ չողեկաւորն ու վագոններն աշխատում են ընդամենը արտադրական աշխատանքային որվա 30 տոկոսի չափով, պարտավորեցնել Հաղորդակցութեան ձանադարհների ժողկոմատին, ձեռք առնել մի շարք միջոցներ արմատացնելու չողեկաւորների յերթեվեկութեան ամենաուցիտնալ զբաժնիներ, իջեցնելու չողեկաւորների կանգառումը, ջուր վերցնելու, վառելանյութ վերցնելու և նորոգելու համար, նվազեցնելու վարոնների պարապուրդը կայարաններում, բեռ վերցնելու կամ պարսկելու համար և այլն:

Գ. Փոխադրական ունակութեան ուժեղացնելու բնագավառում.

1. Առաջարկել Հաղորդակցութեան ձանադարհների ժողկոմատին միջոցներ ձեռք առնել ուժեղացնելու յերկաթուղիների փոխադրական ունակութեանը, համաձայն կենտոմի մայիսի 25-ի վորոյման և կառավարութեան հաստատած ժամկետների, արագացնելով այդ աշխատանքն ամենամեծ յերթեվեկութեան ունեցող յերկաթուղիներում, յերկրորդ դեռի կառուցման կիսակաշարանների շինարարութեան, կայարանների և հանդուցների փոխադրական ունակութեան ընդարձակման, քարչի սարքավորման կառուցման և այլն, վոր-

պետզի այդ աշխատանքներն ավարտվեն ամենաուշը մինչև հոկտեմբերի մեկը:

2. Գծերում ունեցող փոխելիս ծանր ունեցող կենտրոնացնել ամենից ավելի ապրանքալարվածություն ունեցող գծերում և մեջ լնդ մեջ դանադան տիպի ունեցող չլնել այդ գծերում:

3. Կադմակերպել ճանապարհի վերի շերտի ավելի մեծ խնամք, բարելավել ճանապարհների վերահսկողություն կադրերի ընտրությունը, մատակարարել նրանց անհրաժեշտ գործիքներ և նյութեր և ապահովել ճանապարհի կանոնավոր պահպանումը:

4. ՋՐԻ ՄԱՏԱԿԱՐԱՐՄԱՆ ԱՍՊԱՐԻԶՈՒՄ

Յերկաթուղային տրանսպորտի անխափան աշխատանքի համար հատուկ նշանակություն ունի ջրի մատակարարումը, վորը շնորհիվ յերկաթուղային կադմակերպությունների ծայրահեղորեն անուշադիր վերաբերմունքի, տեխնիկական բավականաչափ միջոցների բացակայության, խողովակների և սարքավորման միանգամայն անբավարար դրության հանդիսանում և յերկաթուղային տնտեսության ամենադանդաղ քնադավառներից մեկը:

ա) Ճիշտ համարելով ջրի մատակարարման աշխատանքի կենտրոնացումը նախ և առաջ Դոնբասի, Ուլալ-Կուլենցկի կոմբինատի և Թուրքեստան-Սիրիի յերկաթուղիներում Կենտկոմի պլենումն առաջարկում և Հաղորդակցության Ճանապարհների Ժողկոմատին վերահսկողություն հաստատել ջրի մատակարարման աշխատանքների կատարման վրա, ձեռք առնելով բոլոր մի-

ջոցները այդ աշխատանքները մինչև աշնան ու ձմռան փոխադրումները ավարտելու համար:

բ) Մատնանշելով խողովակները, ֆուտոնի մասերի, ջրահանների, կաթսաների և ջրի մատակարարման համար անհրաժեշտ սարքավորման այլ տարրերի միանգամայն անբավարար արտադրությունը, Կենտկոմի պլենումն առաջարկում և ԺՏԳԽ-ին միջոցներ ձեռք առնել, մատակարարելու տրանսպորտին ընթացիկ տարում 46,3 հազար տոնն ջրի թուջի խողովակներ և լրվ կատարելու ջրի մատակարարման վերաբերյալ սարքավորման, պլանով նախատեսված բոլոր պատվերները:

5. ՆՅՈՒԹԱԿԱՆ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐԻ ՀԱՅՅԱՅԹՈՒՄԸ ՅԵՐԿԱԹՈՒՂԱՅԻՆ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԻՆ

Անբավարար համարելով շարժական կադմի քանակը և ճանապարհային տնտեսության տեղավարար վիճակը (ուելային տնտեսության տեխնիկական ցածր մակարդակը, ուելային տնտեսության անբավարար քանակը, բալաստի վատ վիճակը) վորի պատճառն և նյութական և տեխնիկական առարկաների անբավարար հայթայթումը տրանսպորտին, Կենտկոմի պլենումն ընդգծելով յերկաթուղային տրանսպորտի հսկայական նշանակությունը Ժողովրդական տնտեսության և յերկրի պաշտպանության ասպարիզում, առաջարկում և ԽՍՀ-ին ԺՏԳԽ-ին՝

ա) Բարձրացնել տրանսպորտին նյութական և տեխնիկական առարկաներ հայթայթելու գործի մակարդակը, համաձայն նախադեված պլանների, տրամադրա-

բարեխալել տրանսպորտին մատակարարվող արտադր-
րանքի վորակը:

բ) Վորպես առանձնապես պատասխանատու խըն-
դիր, անհապաղ ընդարձակել տրանսպորտի մատակա-
րարման հետ կապված արտադրությունները, հավա-
սարեցնելով վերջիններս հարվածային շինարարու-
թյուններին՝ թե արտադրության և թե հիմնական աշ-
խատանքների բնագավառում և ապահովել տրանսպոր-
տի պատվերների ժամանակին կատարումը, համաձայն
աշխան և ձմեռվա փոխադրությունների համար տրանս-
պորտի առած պատրաստություններին:

գ) Միջոցներ ձեռք առնել, վոր լրիվ կատարվեն
ընթացիկ տարում շարժական կազմի պատվերները, այն
և՛ 1038 շոգեշարժերից 47-400, ապրանքատար վա-
զոնների և ցխտերների (հաշված վորպես յերկառանցք)
և 1407 մարդատար վազոնների պատվերների լրիվ կա-
տարումը:

դ) Մատակարարել տրանսպորտին 597 հազար տոնն
ոնը և լրիվ կատարել ոնըի ամբայման սլաքի և այլ
մասերի պատվերները:

յե) Լրիվ և ժամանակին կատարել շոգեկառքերի
ու վազոնների պահեստի պատվերները:

զ) Ձեռք առնել բոլոր անհրաժեշտ միջոցները ըն-
թացիկ տարում վերացնելու տրանսպորտին մատակա-
րարվող արտադրանքի բոլոր վորակական թերություն-
ները, մանավանդ ոնըների և բանդաժների վերաբեր-
մամբ, ուժեղացնել տեխնիկական վերահսկողության
աշխատանքը, մետաղաձուլական գործարաններում վո-
րակի տեխնիկական վերահսկողության և լաբորատոր-

րիաների աշխատանքը, ոգտագործելով ոտարերկրյա
տեխնիկական փորձը:

ե) Ապահովել յերկաթուղային տրանսպորտն ան-
հրաժեշտ նյութերով և տպարատներով, ամենալայն
չափով կիրառելու գազային ու ելեկտրական ձուլումը
զոգման ժամանակ:

ը) Ընթացիկ տարում յերկաթուղային տրանսպոր-
տին հայթայթել 22 միլիոն ոնըակալ:

թ) Ռելսակալ կարող գործարաններն ընդարձակե-
լու և նորերը կառուցելու համար կազմակերպել ան-
հրաժեշտ սարքավորման արտադրությունը:

ժ) Ձեռնարկել այդ նոր գործարանների սարքա-
վորման արտադրությանը:

Կենտկոմի պլենումն առաջադրում և Հարորդակցու-
թյան ձառնադարձների ժողկոմատին վճռական պայքար
մղել տրանսպորտում մետաղի վատնման դեմ և հանձ-
նարարում և Հաղորդակցության ձառնադարձների ժող-
կոմատին, մշակել և կենսագործել մետաղի խնայողու-
թյանը նպատուող մի շարք գործնական ձեռնարկումներ
(մշակման ժամանակ մետաղի կորուստը նվազեցնելու,
ընդարձակել ուտիլիզացիոն ցեխերը, մետաղը փոխա-
րինել պակաս դեֆիցիտային նյութերով, լայն ար-
մատացնել ելեկտրական ու գազային զոգումն և այլն):

6. ՈՐՈՐԳԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՄՈՒԹԵՆԱ- ԿԱՆ ՄԻԱՎՈՐՄԱՆ («ՎՈՐԶ») ՍՇԽԱՏԱՆՔԻ ԲՆԱԳԱՎՍՈՌԻՄ

Մասնանշելով, «Վորզ»-ի գործարաններում նո-
րոգման գործի անբավարար կազմակերպվածությունը,
շոգեկառքերի նորոգման վատ վորակը, Կենտկոմի դի-

բեկտիվների չկատարելը գործարաններում՝ հունիսից սկսած տնտեսական հաշվարկ մտցնելու մասին, ոտարեկերյա փորձի անբավարար ոգտադործումը, կենտկոմի պլենումն առաջարկում է Հաղորդակցության Ճառապարհները ժողկոմատին:

ա) Ամենակարճ ժամանակամիջոցում կատարել կառավարության և կուսակցության վորոշումը «Վորդի»-ի գործարաններում չոգեկառքերի նորոգման վորակը բարելավելու մասին, լայն ոգտադործել ոտարեկերյա փորձառությունը նորոգման գործում, իջեցնել նորոգման ինքնարժեքը և պարապուրդները:

բ) Արադացնել գործարանների ծրագրված վերակառուցումը՝ նորոգման գործում ոտարեկերյա օեկանիկայի ձեռք բերած նվաճումների հիման վրա, նախ և առաջ ապահովելով բեռների վորքը չըջանառություն ունեցող չըջաններին սպասարկող գործարանները:

գ) 1931 թվականի ընթացքում կադմել «Վորդի» գործարանների վերակառուցման և նոր գործարանների շինարարության պլաններ (նախ և առաջ Ուրալում, Սիբիրում և Հեռավոր Արևելքում) — աշխարհի հաշվով, վոր 1932 թվին հնարավոր լինի ձեռնարկել թե գոյություն ունեցող գործարանների վերակառուցման և թե նորերի կառուցմանը:

դ) Պարտավորեցնել Հաղորդակցության Ճանապարհ. ժողկոմատին հատուկ վերահսկողություն սահմանել, վոր «Վորդի» գործարանները վրա, տրանսպորտին պահեստի մասեր և սարքավորում մատակարարելու այն պատվերների բնադավառում, վորոնք նախատեսված են պլանում 1931 թվականի համար:

Տրանսպորտի առաջ դրված հսկայական խնդիրները լուծումը հնարավոր է միայն այն պայմանով, վոր

վճարահանապես հաղթահարվեն անչարժությունը և բյուրոկրատիզմը տրանսպորտային կադմակերպությունների աշխատանքում, պայմանով վոր տեղական կուսակցական և արհմիութենական կադմակերպությունները ել ավելի մոտենան տրանսպորտի պահանջներին և կարիքներին, յերկաթուղային տրանսպորտի տնտեսական կադմակերպությունները ել ավելի չաղկապվեն չըջանների տնտեսական դարգացման ընդհանուր խնդիրներին հետ:

Նկատի ունալով, վոր տնտեսական հաշվարկ մտցնելու համար անհրաժեշտ է անհապաղ և վճարար բարելավել հաշվառումն ու հաշվապահությունը տրանսպորտում կհի պլենումն առաջարկում է Հաղորդակցության Ճանապարհների ժողկոմատին ամենակարճ ժամանակամիջոցում պատշաճ ձեվով կադմակերպել այդ բնադավառները:

7. ՓՈԽԱԴՐՈՒՄՆԵՐԻ ՊԼԱՆԱՎՈՐՈՒՄԸ ՅԵՎ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԻ ՓՈԽԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԿԼԵՆՏՆԵՐԻ ՇԵՏ

կհի պլենումն բացարձակապես անթույլատրելի է համարում տրանսպորտի փոխադրական միջոցների վոչ ռադիոնալ ոգտադործումը տնտեսական ու կոոպերատիվ կադմակերպությունների կողմից՝ հանդիպական փոխադրումներ, վազոնների ժամանակին չբեռնեին ու չպարպելը, վոչ իրական հայտեր և դրա շնորհիվ չարժական կադմի չոգտադործելը բեռների համար, մատակարար բեռները փոխադրելու համար ամառվա ամենանպաստավոր ժամանակը չոգտադործելը (հանք,

վառելանյութ, հումուլթ և արդյունաբերական ապրանքներ) :

ա) ԿԿ-ի սլենդումը հավանություն է տալիս ժողկոմխորհի այն վորոշմանը, վորով ստեղծվելու յե փոխադրումների կոմիտե : Նրա խնդիրն է պլանավորել փոխադրումները, միջոցներ ձեռք առնել, վոր կլինեն տուրան ավելի լավ ոգտագործի փոխադրական միջոցները, խիստ կարգապահություն մտցնել կլինեաների մեջ, վերջ տալ հանդիպական փոխադրումներին :

բ) Պարտավորեցնել աղգային կոմիտեների կենտրոններին, մարզկոմներին և յերկրային կոմիտեներին, հատուկ վերահսկողություն սահմանել փոխադրումներին համար սահմանված պլանների կատարման վրա (վազոններին ժամանակին բեռներն ու սլարպելը, բեռների կայարան բերելն ու տանելը և այլն), ինչպես և կադմել ժամանակին ճիշտ պլաններ փոխադրումների համար մարպերի ու չրջանների համար :

գ) Առաջարկել ժողկոմխորհին ձեռք առնել անհրաժեշտ միջոցներ, ուժեղացնելու թե տնտեսական որդանների և թե տրանսպորտի դատական-վարչական և նյութական պատասխանատվությունը և աշխատողների պատասխանատվությունը փոխադրումների սլարք խախտելու համար և շարժական կազմն ոգտագործելու սլարքանները խախտելու համար :

դ) Առաջարկել փոխադրումների կոմիտեյի հատուկ հսկողություն հաստատել հանքի, ածուխի, աղի, կերաքարի, փայտի, և այլ առարկաների ամառվա փոխադրումների վրա և ապահովել փոխադրումները դեպի Միջին Ասիա ու Հեռավոր Արեւիկը :

յե) Առաջարկել ԺՏԳ-ին անհատադ բարեկալել

գործարանային ներքին փոխադրումը և առեր ուղիներին փոխադրումները (մանավանդ Դոնրասում, Ուրալում և Կուպրասում), համապատասխան դարձնելով այդ փոխադրումներն արտադրության ծավալմանը :

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՉԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՅՎԱՑՔԻ ԲՆԱԳԱՎՍՈՒՄ

1. Արձանագրելով, վոր Հաղորդակցության ծանապարհների ժողկոմատը և յերկաթուղիների վարչությունները մինչև վերջ չեն կիրառել կենտկոմի և ժողկոմխորհի վորոշումը յերկաթուղային տրանսպորտը վերակազմելու մասին՝ արանսպորտի միջին (չրջանային) և ստորին (դեպո, կայարան, դիտանցիա) տրեսեական ողակների ամրացման վերաբերմամբ, պլանումը պարտավորեցնում է Հաղորդակցության ծանապարհների ժողկոմատին և յերկաթուղիների վարչություններին՝ լրիվ իրագործել այդ վորոշումը և իր հետագա աշխատանքի ընթացքում նկատի ունենալ, վոր անհրաժեշտ է ամրացնել չրջանը, վորպես տնտեսական կարևորագույն ողակ յերկաթուղային տրանսպորտի սխտեմում :

2. Աչքի առաջ ունենալով, վոր տրանսպորտում չափազանց անբավարար է ինժեներատեխնիկական աշխատողների թիվը, պլենումն առաջարկում է ժողկոմխորհին լրիվ ապահովել կադրերի պատրաստման Փինանսավորումը 1931 թվականի պլանի համաձայն :

Միանգամայն անբավարար համարելով տեխնիկական ԲՈՒՀ-երի տեխնիկումների և Փարագործուաների հիմնական չիմարարություն ծավալումը, առաջարկել

ԽՍՀՄ-ի Ժողկոմխորհին ապահովել այդ շինարարությանն անհրաժեշտ շինանյութերով:

3. Վերակառուցման աշխատանքների պլանի համաձայն, առաջարկել Հահորդակցութ. Ճանապարհների Ժողկոմատին վերակազմել կադրերի պատրաստման ծրագիրն ու ուղղութիւնը տրանսպորտային բոլոր տեխնիկական ԲՈՒՀ-երում և տեխնիկոմներում:

4. Պարտավորեցնել Հաղորդակցութեան Ճանապարհների Ժողկոմատին կիրառել տրանսպորտային կադրերի դեսպետներին, կայարանային կադրի, վարչական տեխնիկական աշխատողների, դեպոնների ելեկտրոգարշէի, շահագործման բաժնի, և այլ աշխատողների պատրաստումը, նպատակ դնելով բարձրացնել նրանց վորակավորումը՝ վերակառուցման աշխատանքի այդ ձեռնարկումներն ամենաարդյունավետ կերպով կենսագործելու համար:

ԿԿ-ի պլենումն առաջարկում է Հաղորդակցութեան Ճանապարհների Ժողկոմատին, վճռաբար բարելավել տրանսպորտային ապարատի, մանավանդ ուղեւորային վարչութիւնների բոլոր ողակների աշխատանքը և ուղեւորային ղեկավարութիւնը, ուժեղացնել տեղերի կենդանի ղեկավարումը, կազմակերպելով Հաղորդակցութեան Ճանապարհների Ժողկոմատի և յերկաթուղային վարչութիւնների ու շրջանների ղեկավար աշխատողների ուսումնասիրել ուղեվորութիւնները դեպի տեղերը, վճռաբար պայքար մղել տրանսպորտային ապարատի ճահճացման ու բյուրոկրատիզմի դեմ, միջոցներ ձեռք առնել, վոր համապատասխան որդաններն արագ կերպով կոնկրետ պատասխաններ տանգծի, տեղական որդանների, տրանսպորտի առանձին աշխատողների

հարցումներին, բարելավել յերկաթուղային տնտեսութիւնը և նրա աշխատանքը, ժամանակին ստուգել կուռակցութեան և կառավարութեան տրանսպորտին վերաբերյալ վորոշումների կատարումը:

9. ԱՇԽԱՏԱՎԱՐՁԻ ՅԵՎ ԲՆԱՎԱՐԱՆՈՅԻՆ ԿԵՆՑԱՂԱՅԻՆ ՀԱՐՑԵՐՈՒՄ

Հավանութիւն տալով Կենտկոմի Գաղբյուրոյի 1931 թվականի հունվարի 10-ի վորոշմանը, յերկաթուղայինների կարեվորագույն խմբակների աշխատավարձը բարձրացնելու մասին (վորով աշխատավարձը միջին հաշիւով բարձրանում է 13 տոկոսով, պլանով նախատեսված 8 տոկոսի փոխարեն) աշխատավարձը կատարված աշխատանքի համապատասխան դարձնելու, աշխատանքի արտադրողականութիւնը բարձրացնելու մասին, ինչպես և յերկաթուղայինների մատակարարումը բարելավելու և բնակարանային ու կենցաղային պայմաններին վերաբերյալ վորոշմանը, ԿԿ-ի պլենումն առաջարկում է՝

1. Հաղորդակցութեան Ճանապարհների Ժողկոմատին և յերկաթուղայինների Կենտկոմին լրիվ իրազործել ԿԿ-ի այն դիրեկտիվները, վորոնք պահանջում են առավելագույն չափով կիրառել գործավարձը յերկաթուղային տրանսպորտում, լայն պարզեցատել աշխատողներին որինակելի աշխատանքի համար:

2. Ամենակարճ ժամանակամիջոցում մշակել և կիրառել լրացուցիչ ձեռնարկումներ, բարելավելու բարձր վորակավորում ունեցող աշխատողների նյութական ու կենցաղային պայմանները ծայրերկրային յերկաթու-

դիներում (Սիրի, Հեռավոր-Արեւելք—Միջին-Ասիա, Մուրմանի յերկաթուղին) :

3. Մասնաձեռն կարեւոր նշանակութիւն տալով տրանսպորտի աշխատողներին բնակարանով ապահովելու գործին, մասնաձեռնելով այդ շինարարութեան անբաժար ընթացքը, պարտավորեցնել Հաղորդագրութեան Ճանապարհների Ժողկոմատին ապահովել բնակարանային շինարարութեան պլանի կատարումը : Այդ նպատակով Ժողկոմատին յերրորդ յնամայակի համար պետք է նախատեսել անհրաժեշտ նյութական ֆոնդեր և դրամական հատկացումներ :

4. Պարտավորեցնել Մատչողկոմատին և Յենտրոսայուզին միջոցներ ձեռք առնել ևլ ալիւի բարելավելու ապրանքների և մթերքների հայթայթումը յերկաթուղայիններին, վնասարար բարելավելու տրանսպորտային կոոպերացիայի աշխատանքը յայն դարգացնելու տրանսպորտում հանրային սնունդը, հարմարեցնելով վերջինս յերկաթուղայինների աշխատանքի հատուկ պայմաններին (գիշեր-ցերեկ ապասարկելը) :

10. ԱՐԶՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ, ԿՈՍԱԿԳԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԸ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏՈՒՄ

Մասնաձեռնելով կուսակցական և արհմիութենական աշխատանքի վորոշ բարելավումը տրանսպորտում, վոր կատարվել և կիւի և Ժողկոմատին 1931 թվականի հունվարի 15-ի վորոշման հիման վրա, կուսակցական և բանվոր մտտանքների ալիւի մեծ հաճախումը կուսակցութեան այդ վորոշման իրադրման չուրջը և տրանսպորտային տնտեսութեան բարելավումը, կիւի

պլենումը դանում է, վոր կուսակցական և արհմիութենական կազմակերպութեանների աշխատանքում հիմնական խնդիրը պետք է հանդիսանա ևլ ալիւի մորիւի-դացիայի յենթարկել բանվորական մաստաներին, արտապրական ալիւիւթյան վերելքի և սոցիալական ու հարկաւայութեան աճման հիման վրա և պայքարի հանել նրանց տրանսպորտի աշխատանքը բարելավելու, վնասարարութեան հետեանքները վերացնելու համար, մի շարք դեպքերում տրանսպորտային ապարատի մեջ խորթ տարրերի, դասակարգային թշնամիների ու կուսակային տարրերի թափանցման դեմ :

Պետք է հատուկ ուշադրութեան նվիրել կուսակցական և արհմիութենական ստորին ողակները՝ ցեխերի, խմբակների, բրիգադների վճուական ամբաջմանը : Պլենումը պարտավորեցնում է ՀԱՄԿԻ-ի և յերկաթուղայինների միութեան կենտկոմի ֆրակցիաներին, յերկրային կոմիտեներին և չրջկոմներին՝ անհրաժեշտ միջոցներ ձեռք առնել ուժեղացնելու կուսակցական և արհմիութենական աշխատանքը մանաւանդ այդ ողակներում :

11. ՏՆՏԵՍԱՆԱԾՎԱՐԿԻ ՅԵՎ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԻ ՄԱՍԻՆ

Հալանութեան տալով ԽՍՀՄ Ժողկոմատին վորոշմանը ֆինանսավորման սխաւմը վաւիւիւելու մասին և ՀՃԺԿ վորոշումը հուլիսի 1-ից սնտեսահալալիկի անցկացնել յերկաթուղիների դիւրեկցիաները, ռաւոյանները, դեպոները և ստորին արտադրական այլ միւլաւներ, ինչպես և տրանսպորտի շինարարական և տնտեսական որդանները (ՀՃԺԿ շինարարութեան վար-

չուլթյունը, շինարարական տրեսաները, «Վորսի» և նրա «Վորտ» գործարանները, և յերկաթուղային այլ տնտեսություններ) պլենումը բացառիկ նշանակութիւն տալով տրանսպորտում տնտեսահաշվարկն անցկացնելուն, առջարկում է ՀՃԺԿ-ին և նրա բոլոր որդաններին յերկրորդ կիսամյակի ընթացքում իրօք կիրառել տնտեսական հաշվարկը և այդ հիման վրա իջեցնել ինքնարժեքը և առհասարակ լավացնել տրանսպորտի աշխատանքը:

Դրա հետ միասին պլենումը մատնանշում է, վոր կուսակցութեան յերկրային, մարդային և շրջանային կոմիտեների կողմից հարկ յեղած չափով չի կիրառվում տրանսպորտում նրանց աշխատանքն ուժեղացնելու դերեկտիվը: Տրանսպորտի կուսակցական-քաղաքական աշխատանքի պատասխանատվութիւնը դնելով կուսկազմակերպիչներին ինստիտուտի վրա՝ պլենումը շեշտում է, վոր այդ բնով չի վերացնում տեղական կուսկազմակերպութիւնների պատասխանատվութիւնը տրանսպորտի աշխատանքների համար:

Պլենումը մատնանշում է, վոր տրանսպորտի առաջ կանգնած հսկայական տնտեսական-քաղաքական խնդիրների իրադրոճումը պահանջում է գլխավոր ուշադրութիւնը կենտրոնացնել զուգակցված յերթի ամբաջման, միանձնյա ղեկավարութեան ամբողջման աշխատանքի դիսցիպլինայի համար մղված վճռական պայքարի, տրանսպորտի կառավարման բնադաւառում ունի բոլորողրատիվը հաղթահարելու, անմիջապէս աշխանային և ձմեռային փոխադրումներին պատրաստ վելու, յերկաթուղային տրանսպորտի նյութական

ներում զարգանա սոցիալիստական շինարարութեան ընդհանուր ծավալման հետ լիովին համընթաց:

Բայց չեմիկորհն առաջ տանելու վրա:

Տրանսպորտը—յերկրի սոցիալիստական ինդուստրիալ մարման մասը—պետք է իր բոլոր աղակտիւնիկտեան բազայի արմատական վերակառուցումը

**ՄՈՍԿՎԱՅԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆԸ
ՅԵՎ ԽՍՀՄ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ
ԶԱՐԳԱՅՈՒՄԸ**

ԿԵՆՏԿՈՄԻ ՊԼԵՆՈՒՄԻ 1931 թ. ՀՈՒՆԻՍԻ 15-ի ԲԱՆԱ-
ԶՈՎՆ, ԸՆԴՈՒՆՎԱԾ ԸՆԿ ԿՍԳԱՆՈՎԻԶԻ ԶԵԿՈՒՑ-
ՄԱՆ ԱՌԹԻՎ

**I. ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՆՎԱՃՈՒՄ-
ՆԵՐԸ ՅԵՎ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆԸ**

Հսկումները հեղափոխությունը վոլնչացնելով բուրժուա-կալվածատիրական տիրապետությունը՝ քաղաքային տնտեսությունը բանվորական մասսաների լրացուցիչ շահագործման միջոցից վերածեց բանվորների նյութական-կուլտուրական ու կենցաղային կարիքների սպասարկման կադմակերպության: Խորհրդային իշխանությունը քաղաքային տնտեսությունն ի սպաս դրեց պրոլետարիատին: Նա «լիովին եքսպրուպրիացիայի յենթարկեց կապիտալիստական տնտեսության բոլոր տները, այդպիսինքնը հանձնելով քաղաքային խորհուրդներին, բանվորներին քաղաքների ծայրերից տեղափոխելով բնակեցրեց բուրժուական տներում» (Համ. Կ (բ) Կ ծրագիրը): Վերացնելով հին բուրժուա-վաճառականական տնտիրական դոմաները, պրոլետարական հեղափոխությունը վերջ տվեց

ներանց շահագործող քաղաքականությունը, վորոնք հիմնական միջոցները հատկացնում էյին բուրժուական և ունեւոր տարրերով բնակված թաղամասերի բարեկարգմանը, իսկ բանվորական թաղամասերն ու ծայրամասերը խեղդվում էյին կեղտի մեջ, գուրկ եյին լույսից, ջրից, կանալիզացիայից, սալահատակ փողոցներից և ամենատարրական հարմարություններից, չնայած նրան, վոր քաղաքային տուրքերի գլխավոր ծանրությունն ընկնում եր աշխատավորության ուսերին: Այդպիսի կադմակության ճնշող մասին բնակաբաններ տրամադրեկու գործը գտնվում եր (բուրժուական յերկրներում մինչև այժմ ել գտնվում ե) մասնավոր ձեռնարկատերերի ձեռքում, հանդիսանալով աշխատավոր բնակչության լայն մասսաների, մանավանդ պրոլետարիատի ամենավատ նյութական պայմաններում գտնվող խավերի անամոթ շահագործման միջոցը:

Բուրժուա-կալվածատիրական Ռուսաստանի քաղաքային տնտեսությունը, վորը չափազանց յետամնաց եր յեվրոպական քաղաքների համեմատությամբ, ել ալիլի անկման դիմեց իմպերիալիստական պատերազմի և հակահեղափոխական ինտերվենցիայի ժամանակ: Իմպերիալիստական պատերազմի ժամանակ քաղաքային տնտեսության մեջ վոչ միայն չեյին դրվում նոր միջոցներ, այլ չեր կատարվում անգամ ամենաանհրաժեշտ վերանորոգումը: Տները չեյին վերանորոգվում և սկսած 1914 թվականից ամբողջ թաղամասեր քար ու քանդ եյին լինում: Բնակարանային ֆոնդերի, ջրմուղի և կուլուրու ցանցի զգալի մասն անպետքանալով պահանջում եր հիմնական վերանորոգում: Հակահեղափոխական եր հիմնական վերանորոգում: Խորհրդային իշխանությունը դեմ սպիտակ գվարդիական ղեկերալների սկսած պատերազմը

հետագա հարվածները հասցրին քաղաքային տնտեսութեանը։ Ինտերվենցիայի շրջանում մի շարք քաղաքների բռնակցման հետ կողմից յենթարկվեցին մեծամեծ քայքայման (Յարոսլավլ, Կիև, Ռեւսա, Ինեսպրոպետրովսկ, Ռոստով, Պոլոտսկայե, Ուրալի, Հյուսիսային Սիբիրի քաղաքները և այլն)։

Գաղաքացիական պատերազմը վերջանալուց հետո Պարսրդային իշխանութիւնն առաջին հերթին ստիպւած էր վերականգնել քայքայւած արդյունաբերութիւնը, կոմունալ տնտեսութիւնը թողնելով յերկրորդ հերթին։ Միայն վերջին յերեք տարիներում կուսակցութեանը և Պարսրդային իշխանութեանը հաջողվեց լուրջ կերպով ձեռնամուխ լինել քաղաքային տնտեսութեան վերականգման ու զարգացման դժուարին, վորն արդեն տվել է լուրջ ու շոշափելի արդյունքներ։ Քաղաքային տնտեսութիւնը հիմնականում արդեն ավարտել է իր վերականգման շրջանը։ Ներկայումս վերականգման պրոցեսն ավարտելով հանդերձ, այնտեղ, ուր քաղաքային տնտեսութիւնը դեռևս լիովին չի վերականգնւած, դրսևում խնդիրն է ծավալել քաղաքային տնտեսութեան ընդլայնման, վերակառուցման և զարգացման աշխատանքները, յեղնելով այն պահանջներին, վորոնք ներկայումս առաջադրում են ինդուստրացման բուն տեմպերը, քաղաքային բնակչութեան ավելացումը և լայն աշխատավոր մասսաների կուլտուրային պահանջների աճումը։

Յերկրի ինդուստրացումը, նոր արդյունաբերական ուղիների ստեղծումը դուրսական շրջաններում, ամբողջ դուրստնտեսութեան վերակառուցումը սոցիալիստական հիմունքների վրա, տանում են վրչ միայն դեպի հին քաղաքների ազդարնակութեան ու ամենից

առաջ արդյունաբերատի աճումը, այլև նոր քաղաքների ստեղծումը, ներկայիս ուսոնական կենտրոնները, այսպես կոչւած քաղաքային ավանները դարձնելով սոցիալիստական քաղաքներ, վորոնք պետք է ապահովեն լայն աշխատավորական մասսաների կուլտուրական վերականգն ու առողջապահութիւնը, աշխատանքի արտադրականութեան բարձրացումը և կնոջ ու աշխատավորուհու ազատագրումը տնային տնտեսութեան շրջաններից։

Հնգամյակի համար միվող պայքարում սոցիալիստական շինարարութեան հետագա նվաճումները, սոցիալիստական ձեռնարկութիւնների առաջադիմութիւնը, աշխատավորների նյութական կենցաղային պայմանների բարելաւումը, կուլտուրական վերելքը և նրանց առողջութեան պահպանումը, սեալ աշխատավարձի անշեղ աճումը, քաղաքային տնտեսութեան հարսեղը (բնակարանները, ջրամատակարարումը, լույսը, տաքացումը, կոյուղին, քաղաքային տրանսպորտը, արտաքին բարեկարգութիւնը, բաղնիքները, լվացքատները, հասարակական սնունդը) ստանում են խոշորագույն նշանակութիւն։

Համ. Կ (բ) Կ Կենտկոմի պլենումը բոլոր կուսակցական, խորհրդային արհմիութենական և տնտեսական որդանների առաջ դնում է մարտական խնդիր՝ ամենաշուտաւորութիւ կերպով լիկվիդացիայի յենթարկելու քաղաքային տնտեսութեան յետ մնալը ընդհանուր զարգացումից և վճռական բեկում ստեղծել նրա զարգացման տեմպերում։

II. ՄՈՍԿՎԱՅԻ ԲԱՆԱԲԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆԸ

Յերկրի ընդհանուր անտեսական վերելքի և ինդուստրացման հիման վրա կուսակցությունը մեծ նվաճումներ և ձեռք բերել է ՍՍՀՄ-ի քաղաքային անտեսության դարգացման աստիճանը: Վերջին տարիներում լայնորեն ծավալվել և բնակարանային և կոմունալ շինարարությունն արդյունաբերական կենտրոններում, բանվորական թաղամասերում ու ավաններում:

Նոր բնակարանային շինարարություն վրա վերջին 5 տարիների ընթացքում ՍՍՀՄ-ում ծախվել և 3 միլիարդ 500 միլիոն ուրբլի, և 1931 թ. ընկնում և 1156 միլիոն ուրբլի: Կառուցված և 29 միլիոն քառակուսի մետր բնակարանություն, վերից միայն 1931 թվի վրա ընկնում և 10 միլ. քառ. մետր, ընդ վորում նոր տներում բնակեցված բանվորական ընտանիքների թիվը մեկ միլիոնից ավելի չէ, իսկ 1931 թ. բանվորական ընտանիքներին տրամադրվելու չեն ավելի մեծ քանակությամբ բնակարաններ: Մի շարք քաղաքներ՝ Բադու, Գրոգնին, Սաալինգրադը, Նովորոսիյսկը, Նիժնի Նովոգորոդը և այլն հիմնովին վերակառուցված են: Կառուցվել են մի շարք նոր քաղաքներ ու բանվորական ավաններ (Մազնիտոգորսկ, Դնեպրոստրոյ, Կուզնեցկ, Ջերժինսկ և այլն): Տրամվայի, ջրմուղի, կոյուղու ցանցերն զգալի չափով ընդարձակված են, վերջին տարիներում զգված են նոր տրամվայի գծեր ալեյուսի քաղաքներում, ինչպիսին են Բադու, Մինսկը, Սաալինգրադը, Սվերդլովսկը, Պերմը և այլն, ընդ վորում տրամվայի, ջրմուղի և կոյուղու ցանցերի զրեթե բոլոր ընդարձակումները կատարվել են բանվորական թաղամասերում:

Պետք է արձանագրել, վոր կուսակցության և Պոր-հրդային իշխանության նվաճումների հիման վրա, շարունակ Մոսկվայի կադմակերպության ճիշտ քաղաքականության և պրակտիկ աշխատանքի Մոսկվայի քաղաքային տնտեսությունը նույնպես ձեռք և բերել լուրջ նվաճումներ: Հեղափոխության տարիներին Մոսկվայի ավելի քան կես միլիոն բանվորներ ու աշխատավորներ նկուղներից և կենսաբերուլ բնակարաններից տեղափոխվել են հին բարեկարգ տները, ուր ապրում էին բուրժուական ունեւոր տարրեր:

Մոսկվայի բնակարանային ֆոնդը հեղափոխության տարիներում զգալի չափով մեծացել և: Միայն վերջին 5 տարիներում կառուցված և 5000 նոր տուն, ընդհանուր տարածությամբ ավելի քան 2 միլիոն քառ. մետր, յեթե հաշվենք չենքերի վրա շինված վերին հարկերը և վոչ բնակելի չենքերի վերակառուցումը բնակելի չենքերի: Այդ չենքերում բնակեցված և ավելի քան 450.000 հոգի, վորի 70 տոկոսը գլխավորապես նոր և վերակառուցված ձեռնարկությունների բանվորներ: Ուսաչեկայի, Մալիյե Կոչկիյի, Դանգաուսերովկայի, Դուբրովկայի, Տրյախուրկայի և այլն ուսյուններում կառուցվել են ամբողջական բանվորական քաղաքներ:

Մինչ հեղափոխական ժամանակի համեմատությամբ զգալի չափով մեծացել և տրամվայի ցանցը (1913 թ. յեղած 262 կիլոմետր մի գծանի ճանապարհից մինչև 422 կիլոմետր մի գծանի ճանապարհ 1921 թ. — այսինքն աճում 61 տոկոսով), վորը կատարվել և բանվորական ուսյունների ընդգրկման հաշվին: Աճել և տրամվայի վագոնների քանակը (816-ից մինչև 1782—

անում 113 տոկոսով), կադմակերպված է նոր ավտո-
բուսա-տարածատորային շարժում, ընդարձակվել է
Ջրմուղի ցանցը (537-ից մինչև 805 կիլմ. — անում 50
տոկոսով) և Ջրի մատակարարումը (8,5 մինչև 27 մի-
լիոն դուլլ մի սուտկայում — անում 218 տոկոսով): Կո-
յուղու ցանցը 447-ից մինչև 627 կիլմ. անում 40 տոկո-
սով առավելապես բանվորական ռայոններում, լույսի
ցանցը — 34 տոկոսով է հաշիվ բանվորական ծայրամա-
սերի միացման, անել է նոր սալած ճանապարհների քա-
նակը մոտ 2 միլ. քառ. մետրով, վորեից մոտ 600.000
քառ. մետր սալահատակվել և կատարելագործված ծած
կանյութերով (առֆայտով, քառակ. փայտերով և
այլն):

Ջրալի չափով ուժեղացել է Մոսկվայի բանվոր-
ների և աշխատավորների սոցիալ-կուլտուրական սպա-
սարկումը՝ դպրոցական տարիք ունեցող յերեխաների
ընդգրկումը նախնական դպրոցներում ավելացել է,
1927 թ. յիզած 81 հազարի դիմաց 1931 թ. հասնելով
մինչև 166.000 հոգու, անելով 105 տոկոսով, միջնա-
կարգ դպրոցներում սովորողների քանակն անել է 184
տոկոսով, պրոֆտեխնիկական կրթական հիմնարկնե-
րում (տեխնիկումներ, կուրսեր, Փարգործուսի տիպի
դպրոցներ) սովորողների թիվը 15.000-ից հասել է
155.000 հոգու, բարձրագույն դպրոցներում սովորող-
ների թիվը 33.000-ից հասել է 121.000-ի: Լախորեն
ծավալված է մանկական հրապարակները, մանկապար-
տեղների, մուրները ցանցը (650 հաստատութուն,
որ բնագրված է 150 հազար յերեխա, չհաշված կուլ-
տուրայի և հանգստի այդում հատկապես կադմակերպ-
ված մանկական քաղաքները, վորտեղ ամառվա ընթաց-
քում անց են կացնում հարյուր հազարավոր յերեխա-

ներ): Յուրաքանչյուր տարի ամառը մի քանի ամսով
քաղաքից դուրս են բերում դեպի ամառանոցներ դպրո-
ցական տարիք ունեցող մոտ 100.000 յերեխաներ:
Մոսկվայում ծնված բոլոր յերեխաների 96 տոկոսն
անցնում է կոնսուլտացիաներով:

Ջրալի չափով անել է բուժոգնությունը, ընդար-
ձակված և վերակառուցված է հիվանդանոցային ցան-
ցը, հիվանդանոցային մահճակալների թիվը ավելացել
է ավելի քան յերկու անգամ, բուժարանների և ձեռ-
նարկությունների բուժակետերի թիվը, վոր 1913 թ.
հասնում էր 27-ի, 1931 թ. հասավ 475-ի, կադմա-
կերպված են տներում ոգնություն ցույց տալու նոր
կետեր, կառուցված են 36 սանատորիա և հանգստի
տներ բանվորների համար, ստեղծված է ոժանդակ և
դրոֆիրակտիկ հաստատությունների (դիսպանսերներ,
կոնսուլտացիաներ և այլն) լայն ցանց:

1930 թ. Մոսկվայի աորաժնին պատկանող հան-
գըտտի տներով և սանատորիաներով անցել են ավելի
քան 100.000 բանվորներ ու աշխատավորներ, չհաշ-
ված այն հարյուր հազարավորները, վորոնք դնացել են
բուժվելու Մոսկվայի չրջանից դուրս՝ Ղրիմում, Կով-
կասում և այլ վայրերում:

Այլ նվաճումներն իրենց ամենացայտուն արտահայ-
տությունը դտնում են Մոսկվայի բնակչության, մանա-
վանդ յերեխաների մահացության քչացման մեջ: 1910-
14 թ. թ. 1000 բնակչից մեկ յերեխա յերեխաների
1930 թ. 13 յերեխա, ՄԻՆՁԵՎ ՄԵԿ ՏԱՐԵԿԱՆ ՅԵՐԵ-
ԽԱՆԵՐԻՑ 1000 յերեխա 1910-14 թ. թ. ՄԵՆՆՈՒՄ
ԵՐ 27 ՅԵՐԵԽԱ, 1930 թ. — 12 ՅԵՐԵԽԱ: Մակայն քա-
ղաքային տնտեսության բնագավառում ձեռք բերած
նվաճումները չեն բավարարում այնպիսի մի բաղադ-
ր

բնակիչ մայրաքաղաքային կենտրոնի աշխատավոր մասսաների վիթխարի շարիով աճած կենցաղային կարիքներն ու պահանջներն, ինչպիսին է Մոսկվան:

Հեղափոխության տարիներում Մոսկվայի արդյունաբերությունն աճել է արմատապես փոփոխով իր դեմքը: Այդ շրջանում կառուցված ու շահագործման մեջ է դրված ավելի քան 50 նոր և վերակառուցված են 15 հին գործարաններ: Մոսկվայի արդյունաբերությունն ընդհանուր արտադրանքը 1929-30 թ. թ. աճել էր 3 անգամ, 1913 թ. համեմատությամբ: Բանվորների թիվը աճել է 140 տոկոսով:

Արդյունաբերության աճման բազայի վրա տեղի չեն ունեցել ՄՈՍԿՎԱՅԻ ԱԶԳԱՆԱԿՈՒԹՅԱՆ ԱՃՈՒՄԸ, 1931 թ. ՀԱՍՆԵԼՈՎ 2800 ՀԱՉԱՐ ՀՈՅՈՒ, 1912 թ.ՎԻՆ ՅԵՂԱՍ 1618 ՀԱՉԱՐԻ ԴԻՄՍՅ, այսինքն աճել է 73 տոկոսով:

Մոսկվայի արդյունաբերության հետագա զարգացումն ու վերակառուցումը, արտադրության նոր ճյուղերի բուռն տեմպերով ծախվելը և կուլտուրական հաստատությունների ընդարձակումը վերջին տարիներում հսկայական չափով բարձրացրել են քաղաքային տնտեսությունն առաջադրվող պահանջները: Մինչդեռ մայրաքաղաքի բանվորական և աշխատավորական բրնակչությունն ու նրա պահանջներն աճում են, քաղաքային տնտեսությունը յետ է մնում: Այդ յետամնացությունն առանձնապես սրվել է չնորհվող Մոսկվայի կոմունալ տնտեսության աշխատանքների խոչընդոտյալ թերությունների: Այդ թերությունների հետեւանքով է, վոր ճեղքվածքներ են ստացվել տրամվայի հաղորդակցության բնագավառում, կան թերություններ բնակարանային տնտեսության բնագավառում, վատ են

կատարվել ճանապարհային և ստորերկրյա աշխատանքները, քաղաքի սանիտարական դրուժյունը վերին աստիճանի անբավարար է և այլն:

Կենտկոմի պլենումը միանգամայն ճիշտ է համարում կենտկոմի Քաղբյուրոյի ընդունած վերոշումը՝ Մոսկվան իբրև ինքնուրույն վարչական, տնտեսական, կուլտիցական միավոր առանձնացնելու մասին, իր վարչական որգաններով ու բյուջեով: Մոսկվայի շրջանի պայմաններում, ուր կա արդյունաբերության մեծ կոնցենտրացիա՝ (ԽՍՀՄ-ի ընդհանուր արտադրանքի 25 տոկոսը) Մոսկվայի առանձնացումն իբրև ինքնուրույն միավոր, անհրաժեշտ պայման է հանդիսանում քաղաքային տնտեսության զարգացման ու բարելավման համար ձեռնարկվող միջոցառումների կենսագործման համար: Կենտկոմի պլենումը համարություն է տալիս Մոսկվայի կոմիտեյի և Մոսխորհրդի կողմից մշակված և կենտկոմի Քաղբյուրոյի կողմից նախված ու հաստատված այն կոնկրետ միջոցառումներին, վորոնց նպատակն է բարելավել ու զարկ տալ քաղաքային տնտեսությանը, Մոսկվայի կազմակերպության առաջ մարտական խնդիր է դնում լիովին կենսագործել այդ միջոցառումները և առաջին հերթին բարելավել քաղաքային տնտեսության այն ճակատամասերի աշխատանքը, վորոնք գտնվում են անկանոն վիճակում (տրամվայի յերթնակուլությունը, բնակֆոնդերը, տաքացումը, քաղաքի մաքրությունը և այլն):

Ընթացիկ միջոցառումների և այս տարվա կապիտալ աշխատանքների ծրագրի կատարման հետ միասին անհրաժեշտ է ծախվել Մոսկվայի քաղաքային տնտեսության զարգացման պլանի լուրջ զիտական տեխնիկա-տնտեսական մշակումը, շուտափույթ կերպով այդ

պիսին դարձնելով համապատասխան արդյունաբերության ու աղդարնակութան բուռն աճման և համապատասխան կերպով պլանավորման յենթարկելով Մոսկվան, իբրև պրոլետարական պետություն սոցիալիստական մայրաքաղաք:

Կենտկոմի պլենումը Մոսկվայի Կոմիտեի և Մոսխորհրդի առաջարկում և ուղղորդված կենտրոնացնել հետեվյալ ամենազվազուր միջոցառումների կենսագործման վրա:

1. ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆԸ: Կենտկոմը Մոսկվայի կազմակերպությանը և Պետպլանին առաջարկում և Զինժողովոմատի հետ միասին մշակել Մոսկվայի բնակարանային շինարարությանը և նրա ֆինանսավորման յենամայա պլանը, այն հաշվով, վորպեսզի այդ յերեք տարվա ընթացքում Մոսխորհրդի և արդյունաբերության բյուջեյով կառուցվեն նոր տներ վոչ պակաս քան կես միլիոն բնակիչների համար, չհաշված կոոպերատիվ և մյուս շինարարությունները, ինչպես և վերին հարկերի կառուցումները:

ԽՍՀՄ-ի և ՌՍՖՍՀ-ի ԺՏԳԽ-ին առաջարկել արդյունաբերական շինարարության հետ միաժամանակ Մոսկվայում ծավալել բնակարանային շինարարությունը, հաշվի առնելով այն ժամկետներն ու չափերը, վորտեղ պահանջվում են կառուցվող ձեռնարկությունների նոր բանավորական ու տեխնիկական կազրերին բնակարանային տարածությունը բավարարելու համար, այնպես, վորպեսզի համապատասխան տնտեսական միավորումներն արդեն ընթացիկ շինարարական սեզոնում ընդլայնեն և արագացնեն բնակշինարարությունը նոր

կառուցվող և վերականգնվող Շարիկովոչիպնիկ գործարանների համար (գործիքների, դյաղդահի դործարանների և այլն):

Կենտկոմի պլենում Մոսքաղկոմին և Փաղբործկոմին առաջարկում լիովին ապահովել ընթացիկ շինարարական սեզոնի ընթացքում նվաճած քաղցրի կատարումը՝ Մոսկվայում 80 միլիոն ուտբուսոր բնակարանային շինարարությունը վերջացնելու համար և պարտավորեցնում Ե ԽՍՀՄ-ի ԺՏԳԽ-ին Կոմ. Տնտ. Գ. Վ. շինարարությունն ապահովել նյութեղենով և սարքավորումով:

Կենտկոմի պլենումը Մոսկվայի կազմակերպությանը և արհմիութենային խնդրին և համարում ընթացիկ ամառային սեզոնի ընթացքում ամբողջ առկա բնակֆոնդը բարվոք վիճակի մեջ դնելը, տների ներքին և արտաքին վերանորոգում, տաքացման հարմարությունների վերանորոգում և այլն, և տների վարչության այնպիսի սխեմի կազմակերպումը, վորը կերաշխավորի բնակֆոնդի պահպանումը, նրա համապատասխան սանիտարական դրությունը և բնակկոոպերացիայի ըստ ամենայնի դաբդացումն ու ամրապնդումը:

Դրա հետ միասին անհրաժեշտ և նկատի առնել կենցաղի նոր խնդիրները: Անհրաժեշտ և ծավալել ընթացքատների շինարարությունը առանձին խոշոր տների կամ տների խմբերի սպասարկման համար, մինչև 1932 թվականը կառուցել այդպիսի վոչ պակաս քան 15 հասարակական ըլացքատներ, սկսել յերկու խոշոր մեհասարակական ըլացքատների շինարարությունը հասարակական հաստատությունների սպասարկման համար (հիվանդանոցներ, մանկատներ և այլն), ծավալել

մակապարտեղների, մանկական հրապարակների և մե-
սուքների լրացուցիչ ցանցի շինարարութունը, վո-
րոնք կանանց ավելի ու ավելի լայն մասնաճյուղին ար-
տադրության մեջ ներգրավելու առնչությունը: Մանկա-
պարտեղների, մանկական հրապարակների և մսուքնե-
րի ցանցը պետք է ծավալվի այնպես, վորպեսզի յեր-
կու տարվա ընթացքում ընդգրկվեն արտադրության
մեջ գրառված բոլոր բանվորների յերեխաները:

Ծնորդիկ նրան, վոր Մոսկվայի խանութների գլխա-
վոր ցանցը կենտրոնացված է քաղաքի կենտրոնական
թաղամասերում և բանվորական փակ կոոպերատիվնե-
րի աշխատանքի համար ստեղծվում են հսկայական գր-
վարություններ, կենտկոմը գտնում է, վոր Մոսկվայի
կոոպերացիան և Մոսկվայի Ուրհուրը պետք է առա-
ջիկա յերկու տարիների ընթացքում կառուցեն բազմա-
կանաչափ խանութներ ու պահեստներ քաղաքի ծայրա-
մասերում, բանվորական ռայոններում:

Կոոպերացիան պետք է իբ այդ աշխատանքը շար-
կապի Մոսխորհրդի բնակչինարարության հետ, վոր
պետքի տները շինարարության ժամանակ հաշվի առ-
նվի տներին կից խանութների, պահեստների և այլն
կառուցման անհրաժեշտությունը:

2. ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՄՆՈՒՆԴԸ, ՀԱՅ ԹԻՒՆԷԼ: Հառա-
բակական սնունդն ընդլայնելու և լայն բանվորական ու
աշխատավորական մասնաներին ընդգրկելու համար ան-
հրաժեշտ է արդեն այդ տարի ծավալել նոր ճաշարաննե-
րի, կաֆենների, թեյարանների քայն ցանցի շինարարու-
թյունը, նրանց համար ստեղծելով համապատասխան
արտադրական բազա (ֆաբրիկ-խոհանոցներ և այլն):
Չնայած նրան, վոր ներկայումս Մոսկվայում կառուց-

ված է մեխանիզացիայի յենթարկված 5 հազի գործա-
րան, այնուամենայնիվ, այդպիսիների թիվը հազի
տոկոսը չափազանց փոքր է, և հազի վորակն անբավա-
րաբ: Կենտկոմը Մոսկվայի կազմակերպությանը և
կոոպերացիային առաջարկում է մինչև հոկտեմբերի
1-ը շտապ կարգով ավարտել 2 նոր հազի գործարան-
ների շինարարությունը և 1932 թ. սլյանի մեջ մայնել
ևս յերկու նոր հազի գործարանների շինարարությունն
այն հաշվով, վորպեսզի 1932 թ. վերջին հիմնականում
մեխանիզացիայի յենթարկված լինի Մոսկվայի հազ
թիվը գործը:

3. ՄԵՆԻՐԳԵՏԻԳ ՅԵՏԵՄՈՒԹՅՈՒՆ: Չնայած
Մոսկվայի և չրջանի եներդետիկ բազայի ըն-
դարձակման և վերակառուցման գործում ունե-
ցած հսկայական հաջողություններին, կենտկոմը
գտնում է, վոր անտեսության բոլոր ճյուղերի
կողմից և մասնավանդ Մոսկվայի և չրջանի արդյունա-
բերության կողմից պահանջվող ելեկտրո-եներգիայի
բանակի ուրաղ տնումը լարված դրություն և տեղծում
Մոսկվայի և Մոսկվայի արդյունաբերության ելեկտրո-
եներգիա հայթայթելու գործում: Դրա հետ միասին
կենտկոմը գտնում է, վոր մինչև այժմ բավականաչափ
ուշադրություն չի հատկացվել Մոսկվայի և նրա չրջանի
Ջերմամատակարարման հարցին և Մոսկվայի Ջերմամա-
տակարարումը չի չաղկապվել ելեկտրո-մատակարար-
ման հետ:

Ուստի կենտկոմը ԽՍՀՄ ԺՏԳԽ-ին առաջարկում է
մշակել Մոսկվայի եներդետիկ տնտեսության զարգաց-
ման այնպիսի ծրագիր, վորը ապահովի քաղաքի ինչպիսի

Թացքում ընդլայնել վոչ պակաս քան 150 կիլոմետրով, վազոնների թիվը հասցնելով 3000-ի, լայնորեն զարգացնել մարդատար ավտոմոբիլների յերթեկույթյունը մոտակա յերեք տարիների ընթացքում ավտոբուսների թիվը Մոսկվայում հասցնելով 2,000-ի:

5. **ՃԱՆԱԳԱՐՀԱՅՅՐ ՅԵՎ ՍՏՈՐԵՐԿՐԹԱ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆԸ:** Կենտկոմի պլենումը համանույթյուն է տալիս Մոսկվայի փողոցների վերասալահատակման այս տարվա ծրագրին (ընդհանուր առմամբ 575 հազար քառ. մետր) և Մոսկվայի Կոմիտեն ու Մոսխորհրդին հանձնարարում է ապահովել այդ ծրագրի լրիվ կատարումը:

Միաժամանակ պետք է մշակվի Մոսկվայի փողոցների և քաղաքամերձ խճուղիների կոնկրետ պլանը, յեղնելով յերեք տարվա ժամկետում ճալաքարով խճած փողոցները կատարելադրծված նյութերով (Ասֆալտ, կլինկեր, քառ. գերաններ) փոխարինելու անհրաժեշտությունից, այդպիսով նորոգելով Մոսկվայի բոլոր հիմնական փողոցները ու հրապարակները և բոլոր փողոցները սարքավորելով ջրհոսի հարմարություններով: Ճանապարհային աշխատանքների պլանին համապատասխան կերպով պետք է մշակվի ամբողջ ստորերկրյա տնտեսության (կոյուղու և ջրմուղի ցանցը, լարերը և այլն) կանոնափորման պլանը, այն հաշվով, վորպեսզի ստորերկրյա ցանցի վերանորոգումն ու կարգի բերելը կատարվի ծինչև փողոցները կատարելադրծված ծածկանյութերով սալահատակելը: Միաժամանակ պետք է սկսվի ստորերկրյա ջրամբարների կառուցելու աշխատանքը:

Այդ բոլոր աշխատանքներն ապահովելու համար

ԺՏԳՊ-ին հանձնարարել 1932 թվին սկսել ճանապարհային մեքենաների դործարանի կառուցումը:

6. **ՋՐԱՄԱՏԱԿԱՐԱՐՈՒՄԸ:** Չնայած Գրմուղի ցանցի ընդլայնման բնագավառում ունեցած նրավաճումներին մինչեվ այժմ ձեռք առնված միջոցառումները չեն լուծում Մոսկվան ջրով ապահովելու կարգինալ պրոբլեմը: Մոսկվա գետի այժմյան զբոսթյունը, ջրային ռեսուրսներով նրա չափազանց սահմանափակ լինելը, առաջիկա հնգամյակում արդեն սպառնալիք է ստեղծում ինչպես Մոսկվայի ջրամատակարարման համար, նույնպես և մանավանդ նախագացության համար: Կենտկոմը գտնում է, վոր ընդլայնած ջրամատակարարումն ապահովելու համար կատարվող ընթացիկ միջոցառումների հետ առաջիկա 2 տարիներում անհրաժեշտ է արմատական կերպով լուծել Մոսկվա գետի ջրառատ դարձնելու խնդիրը, նրան Վոլգայի ափունքների հետ միացնելով: Մոսկվայի կազմակերպություններին հանձնարարվում է Պետպլանի և ջրային ժողկոմատի հետ միասին անհապաղ ձեռնամուխ լինել այդ կառուցվածքի նախագիծը կազմելու գործին, այն հաշվով, վորպեսզի արդեն 1932 թվականին սկսվեն Մոսկվա գետը Վոլգայի հետ միացնելու աշխատանքները: Չսպասելով նախագծի և Մոսկվա գետը Վոլգայի հետ միացնելու աշխատանքների վերջանալուն, անհապաղ սկսել Իսարա գետի պատնեշի կառուցման աշխատանքներն ինչպես և ի լրումն Ռուբլևսկի կայանի՝ նոր ջրդալիչ կայանի կառուցումը: Կենտկոմի պլենումը նոր ջրդալիչ կայանի կառուցումը և առաջ խնդիր է դնում Մոսկվայի կազմակերպության առաջ խնդիր է դնում

անել այնպես, վորպեսզի մինչև 1935 թիվը կրկնապատկվի սպառնող ջրի մի հոգուն ընկնող քանակը:

7. ՔԱՆԱՔԻ ՍՏԱՆՏԱՐԱԿՆ ԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ: Նկատի առնելով, վոր կոյուղու ցանցի աճումը խիստ լիար և մնում քաղաքի աճումից (կոյուղու ցանցը 627 կիլոմետր է, մինչդեռ քաղաքի վողոցների ընդհանուր յերկարությունը հազար կիլոմետրից ավել է) Կենտրոնը Մոսկվայի Կոմիտեյին և Մոսխորհրդին հանձնարարում է այդ քննադատում աշխատանքը կատարել այնպիսի անձերով, վորպեսզի 1935 թվին կոյուղու ցանցը համապատասխան լինի ջրմուղի ցանցի յերկարությանը: Կենտրոնը ժողկոմխորհին և ԺՏԳԽ-ին առաջարկում է կոյուղու ցանցի ընդլայնումն ապահովել խողովակներով:

Մոսկվայի կոմիտեյին և Մոսխորհրդին առաջարկել 2-3 տարվա ընթացքում մեխանիզացիայի յենթարկել քաղաքի մաքրման ամբողջ գործը: ԺՏԳԽ-ին հանձնարարել իՍՆՄ-ի դործարաններում կազմակերպել մեխանիզացիայի յենթարկված կոմունալ ավտո-տրանսպորտի արտադրությունը, (փոխադրություններ կատարելու, ջրելու, ավելելու, մաքրելու համար և այլն):

Նկատի առնելով, վոր չնայած յերկու նոր բաղնիքների կառուցմանը և ցնցողների (դուշ) ցանցի ընդլայնմանը գործարաններում, Մոսկվայի բաղնիքների քանակը բոլորովին չի բավարարում Մոսկվայի աղաքանակության պահանջները, Մոսխորհրդին պարտավորացնել կարգի բերելով, վերանորոգելով ու կատարելագործելով գոյություն ունեցող բաղնիքները, սկսել նոր բաղնիքների շինարարությունն այն հաշվով, վորպեսզի այս

տարի սկսվի չորս, իսկ 1931 թվին վեց պահա քան տասը բաղնիքների շինարարությունը բանվորական ռադոններում: Մոսկվայի կազմակերպություններին պարտավորեցնել լայնորեն ծավալել կանաչ տունիկերի, բուքվորների, պարտեզների զարգացման աշխատանքը մանաթանգ բանվորական ռադոններում, իսկ քաղաքային անտառային մասսիվները, Պետրովսկի պարկը, Իզմայրովսկի զապանանոցը և մյուսները դարձնել կուլտուրական և հանգստի որինակելի զբոսավայրեր:

8. ՄՈՍԿՎԱՅԻ ՊԼԱՆԱՎՈՐՈՒՄԸ: Կենտրոնի պլենումը միանշամայն անորոշալ և համարում այն, վոր Մոսկվան չունի իր անտեսությունը քաղաքի հնգամյա պլանը, վոր Մոսկվայի ընդարձակումը կատարվել է տարերայնորեն, առանց քաղաքի ընդհանուր պլանի: Կենտրոնի պլենումը Մոսկվայի կազմակերպություններին պարտավորեցնում է սկսել լուրջ, դիտականորեն հիմնավորված պլանի մշակումը՝ Մոսկվայի հետագա ընդլայնման համար: Ի հակադրություն կապիտալիստական քաղաքների, Մոսկվան պետք է պլանավորման յենթարկվի իբրև սոցիալիստական քաղաք, ուր չպետք է թույլատրվի ազդարանավորյալ ձեռնարկումներին, դպրոցների, հիվանդանոցների, թատրոնների, ալիումների, պահեստների, ճաշարանների, և այլն, չափազանց կուտակումը փոքրիկ հողամասերի վրա:

III. ՌՍՄՍ-Ի ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄԸ

Կենսակոմի պլենումն արձանագրում է, Վոր ԽՍՀՄ-ի քաղաքային տնտեսութեան այժմյան վիճակը, չնայած ձեռք բերված զգալի նվաճումներին, չի կարող բավարարել մասսաների աճող պահանջները: Վերջին տարիներում բուռն թափով աճած էլին արդյունաբերական կենտրոններում (Մոսկվա, Լենինգրադ, Սարկով, Բադու, Տուլա, Տվեր, Իվանովո-Վոլնոյե, Նիժնի-Նովոգորոդ, Դնեպրոպետրովսկ, Ռոստով և այլն) քաղաքային տնտեսութեան զարգացման և վերակառուցման հարցը հանդիսանում է վաղ միայն ներկայումս այնտեղ ապրող աշխատավոր մասսաների սպասարկման հարց, այլև նոր հարյուր հազարավոր և միլիոնավոր բանվորների տեղափոխման, փոխադրման, նյութական, կուլտուրական սպասարկման հարց: Դոնբասի, Ուրալի, Կուզբասի, Մերձմոսկովյան ավազանի և այլն ռայոններում, ևլ չխոսենք վերջերս ստեղծված նոր արդյունաբերական կենտրոնների մասին (Մագնիտոգորսկ, Կուզնեցկ և այլն) դրված է կիսաքաղաքային և կիսադուրախական տիպի ափսոսանքները քաղաքներ դարձնելու և վերակառուցելու հարցը, վորտեղ քաղաքային տնտեսութունը նոր միայն պետք է ստեղծվի: Դրա հետ միասին Մ.Տ.Կ., խոշոր կոյտնտեսութունների և խորհրդային տնտեսութունների կազմակերպումը, մարզերի վերացումը, մի շարք դուրերի ռայոնական կենտրոններ դարձնելը իրենց են հանդիսանում նախկին դուրերում նոր հարյուրավոր քաղաքներ կառուցելուն:

Այդ բոլորը միասին վերցրած կուսակցութեան ա-

ռաջ նոր ձեւով և դնում քաղաքի պրոբլեմը, ուկոնստրուկտիվ շրջանում հին քաղաքների վերակառուցման և նորերի շինարարութեան խնդիրները:

Նկատի ունենալով, Վոր յերկրի արդյունաբերական շինարարութեան հետագա զարգացումը պետք է ընթանա դուրաքիական շրջաններում արդյունաբերական նոր սջաններ ստեղծելու դժուր և դրանով իսկ մոտեցնելու յե քաղաքի և դուրի հակադրութեան վերջական վոլընչացումը, Կենսակոմն աննպատակահարմար է գտնում մեծ թվով ձեռնարկությունների կուտակումը ներկայիս քաղաքային խոշոր կենտրոններում և առաջարկում է հետագայում չկառուցել այդ քաղաքներում արդյունաբերական նոր ձեռնարկություններ, նախ և առաջ չկառուցել այդպիսի ձեռնարկություններ Մոսկվայում և Լենինգրադում սկսած 1932 թվականից:

Այդ նկատառումով ԿԿ-ի պլենումը վորոշում է.

1. Սրադացնել ԽՍՀՄ-ում քաղաքային, մանավանդ բնակարանային տնտեսութեան զարգացման տեմպը՝ արդյունաբերական շինարարութեան տեմպի և պլանի համաձայն, այդ շինարարութեանը պետք է կատարվի այնպես, Վոր հիմնական ներդրումների դիւնավոր մասը, հատուկ ցուցակի համաձայն, հատկացվի արդյունաբերական և քաղաքային հիմնական կենտրոններին այնպիսի հաշվով, Վոր այդ քաղաքների շինարարութեանն ապահովված լինի անհրաժեշտ նյութերով և սարքավորումով:

2. Գործածութեան մեջ մտցնել նոր շինանյութեր՝ (դեֆիցիտային շինանյութերը փոխարինելու համար. կիրառել բնակարանային շինարարութեան թեթեւ, ստանդարտային տիպի նոր կառուցվածքներ:

Չնայած, Վոր այժմ արդեն վորձված և նոր շինա-

նյութերի (բեսոնային քար, ֆիրբուլիա, անամեջադյուս, սիլիկատ-որգանիկ և այլն) կիրառումը բնակչինարարության մեջ, մինչև հիմա այդ նոր նյութերը չեն դործածվում շինարարության մեջ: Այնպես ել թեթև տիպի սների նոր կոնստրուկցիաների կիրառումը կատարվում է չափազանց դանդաղ:

Կենտկումը գտնում է, վոր շինանյութերի և մասամբ կոմունալ սարքավորման արտադրության գործում քաղաքային խորհուրդները դեռևս չեն զբաղվում այն տեղը, վորը պետք է գրաված լինեյին: Կենտկումը պարտավորեցնում է տեղական կուսակցական կազմակերպություններին և քաղխորհուրդներին՝ պետական պլանում սահմանվածից ավելի մեծ չափով արտադրել, տեղական նոր շինանյութեր (կղմինդը, կլինիեր, շլակ, անամեջ աղյուս, քար, խիճ, ափաղ և այլն, ամենապարզ սարքավորում, գազի խողովակներ, թուջե մանր առարկաներ), մանավանդ փոխարինել դեֆիցիտային սարքավորումը, որինակ՝ թուջե խողովակները աղբեստային, վորումը, որինակ՝ թուջե խողովակները աղբեստային ցեմենտյա, կավե և փայտե խողովակներով, թուջե ռադիատորները՝ բարակ յերկաթյա թիթեղից և կավից պատրաստած խողովակներով:

3. Նկատի ունենալով կոմունալ սարքավորման արտադրության չափազանց յետամնացությունը, պլենումն առաջարկում է ԺՏԳԽ-ին, մշակել կոմունալ սարքավորման արտադրությունն ընդարձակելու ծրագիր:

ա) 1932 թվականի ընթացքում ծավալել կոմունալ ավտոմոբիլների (ջրելու և, աղբի կրելու համար) արտադրությունը: Նոր ավտո-գործարաններում կառուցել համապատասխան ցեխեր:

բ) Ընդարձակել սարքավորման, մանավանդ ջրմուշի, կոյուղու, կենտրոնական ջեռուցման և նման հատուկ սարքավորման արտադրությունը, ինչպես և մեծ ու փոքր հացադործարանների սարքավորման արտադրությունը մոտցնելով 1931, մանավանդ 1932 թվականի ծրագրի մեջ, գոյություն ունեցող գործարանների արտադրության ընդարձակումը և նոր գործարանների շինարարությունը:

գ) Ընդարձակել տրամվայի վագոնների (մոտոռային և կցվող) շինարարության ծրագիրը և 1932 թվականին ձեռնարկել տրամվայի վագոնաշինության հատուկ գործարանի կառուցմանը:

դ) 1932 թվականին ձեռնարկել բաղնիքների և լվացքատների սարքավորում. լվացքի մեքենաներ, խոհանոցային սարքավորում, գազային պլիտաներ, վաննաներ և արտաքնոցների սարքավորումն արտադրող յերկու նոր գործարանների կառուցմանը:

յ) ԽՍՀՄ-ի և ԺՏԳԽ-ի սխեմայում ստեղծել կոմունալ սարքավորման հատուկ միավորում և նրա անորինության տակ դնել համապատասխան գործարանները:

4. Նկատի ունենալով կոմունալ որգանների ֆինանսական տնտեսության անկանոն վիճակը, տնտեսական հաշվարկի քաղաքային ֆինանսական տնտեսության ձեռնարկումները չտիրապանք թույլ կիրառումը, կոմունալ ձեռնարկությունները և ընդարձակման միանգամայն անբավարար վիճակը, անհրաժեշտ է առանձնապես մեծ աշխատանք ծավալել քաղաքային տնտեսության ներքին միջոցների մոբիլիզացիայի ապարիզում:

5. ԿԿ-ի պլենումը գտնում է, վոր վերոհիշյալ խըն-

դիրներն իրադրոծելու համար, անհրաժեշտ է առանձնապես բարելավել կոմունալ որդանների աշխատանքը, վերելից մինչև ցածր, վճարար պայքար մղել աջ սոցիալառնիստական խեղաթյուրումների դեմ կոմունալ որդանների սրահակակալում, մաքրել այդ որդանները դասակարգայնորեն խորթ, բյուրոկրատիկ տարրերից և արմատախիլ անել վնասարարության մնացորդները:

Եկ-ի պլենումն առաջարկում է բոլոր ազգային կոմիտեաների կենտկոմներին, յերկրային և մարզային կոմիտեներին, ամբաջնել բոլոր կոմունալ որդանները խոշոր ղեկավար աշխատողներով ու տեխնիկական կադրերով:

Դրա հետ միասին հանձնարարել դաշնակից հանրապետությունների լուսօգրկոմատներին և կոմունալ տնտեսության գլխավոր վարչություններին՝ 1931—32 ուսումնական տարում ընդարձակել բնակարանային և կոմունալ տնտեսության հիմնական բնագավառների աշխատավորների ստորաառումն ու ընդունելությունը գոյություն ունեցող ԲՈՒՀ-երում. 1932 թվականին կադմակերպել կոմունալ տնտեսության տեխնիկական հատուկ ԲՈՒՀ:

Բնակարանային և կոմունալ տնտեսության ասպարիզում գիտական-հետադրոտական աշխատանք կազմակերպելու և ղեկավար կադրեր պատրաստելու համար, ԲՍՖՈՀ-ի Ժողկոմխորհին կից կազմակերպել կոմունալ տնտեսության ակադեմիա:

6. Քաղաքային խորհուրդները, վորսդես քաղաքում սրբուկտարական իշխանության որդաններ, պետք է վերակազմեն իրենց աշխատանքն այնպես, վոր քաղաքային տնտեսության յուրաքանչյուր բնագավառի աշխատանքին

քին ակտիվ մասնակցեն նախ և առաջ խորհուրդների սյառգամավորները:

Քաղաքային խորհուրդների սեկցիաները պետք է իրապես ամենորոյա վերահսկողություն հաստատեն քաղաքային տնտեսության ամեն մի ճյուղի աշխատանքի վրա և ղեկավարեն այդ աշխատանքները: Անհրաժեշտ է վերջ տալ քաղխորհուրդների պլենումների հանդիսավոր տոնական նիստերի սրահակակային:

Քաղխորհուրդների պլենումները պետք է դառնան քաղաքային տնտեսության հարցերը լուծելու կենտրոններ, վորոնք պետք է վերակառուցեն քաղաքային տնտեսության աշխատանքը— ընտրողների հարյուրավոր և հազարավոր ղիտողությունների և առաջադրությունների հիման վրա:

Կուսակցական կոմիտեները պետք է մեծ ուշադրություն նվիրեն և ոգնություն ցույց տան քաղխորհուրդների աշխատանքին: Քաղխորհուրդների ամբացումն աշխատողներով, նրանց աշխատանքի վերակառուցումը, հարյուրավոր և հազարավոր բանվորների, մասնավորապես բանվորների կանանց ներդրումը քաղխորհուրդների ու նրանց տնտեսական որդանների աշխատանքին, կապահովեն քաղաքային տնտեսության բարելավման ու զարգացման նոր մեծ խնդիրներ ի կենսագործումը:

Քաղաքային տնտեսության աճումը և այդ ասպարևում ծառացած նոր մեծ խնդիրները սահանջում են ամբողջապես քաղխորհուրդը, վորը պատասխանատու յն քաղաքային տնտեսության բոլոր ճյուղերի համար:

7. Կոմունալ տնտեսության տնտեսական ու տեխնիկական ղեկավարությունը բարելավելու նպատակով կոմունալ տնտեսության գլխավոր վարչությունները վե-

րածել կոմունալ տնտեսության ժողկոմատներին: Հանձնարարել ազգային կոմկուսների կենտկոմներին կազմակերպել այդ ժողկոմատները, ապահովել դրանք համապատասխան կազմերով:

8. Բնակարանային և քաղաքային տնտեսության հիմնական հարցերը մշակելու, նոր քաղաքների շինարարությունը և հների վերակառուցումը Ֆինանսավորելու և այդ շինարարությունը սարքավորում ու շինանյութեր մատակարարելու, տեխնիկական ոգնություն ներգրավելու նպատակով, ԽՍՀՄ-ի կենտգործկոմին կից կազմակերպել քաղաքային և բնակարանային տնտեսության համամիութենական խորհուրդ:

9. Նկատի ունենալով, քաղաքային տնտեսության վիճակագրություն չափազանց անբավարար դրվածքը, կենտկոմը հանձնարարում է Պետպլանին գիտական հիմքերի վրա դնել քաղաքային տնտեսության վիճակագրությունը:

Յերկրի ինդուստրացիան և կոլեկտիվացիան համար միջոց պայքարում կուսակցության ու բանվոր դասակարգի ձեռք բերած հաջողությունները ստեղծեցին բոլոր անհրաժեշտ պայմանները քաղաքային տնտեսությունը՝ միլիոնավոր աշխատավոր մասնատների կենցաղը սոցիալիստական նոր հիմունքներով վերակառուցելու այդ կարևորագույն բաղաները, մճուրար բարելավելու համար:

Սոցիալիստական նոր կենցաղի կազմակերպման հարցերում անհրաժեշտ է պայքար մղել ինչպես աջ ու պորտուենիզմի դեմ, վոր հանդես է գալիս սոցիալիստական տնտեսության զարգացման բայլչեիկյան տեմպի դեմ, բանվորական և կոլտնտեսական ազգաբնակչության

կուլտուրական և կենցաղային սպասարկումը վերակառուցելու դեմ, այնպես ել «ձախ» ապարտունիստական Ֆրադյորներին խոտորումների դեմ, վորոնք հանդես են գալիս ամեն տեսակ ողային ծրագրերով ու առաջարկներով (անհատական խոհանոցների հարկադիր վերացումը, կենցաղային կոմունաների արհեստական արմատացումը և այլն):

Կուսակցությունը վճռական հակահարված կտա թե աջ ու պորտունիստներին, վորոնք աշխատում են մեղ յետ տանել, վիժեցնել մեր շինարարությունը, և թե «ձախ» Ֆրադյորներին, վորոնք հաշվի չեն առնում ներկա շրջանի կոնկրետ պայմանները և իրապես ոգնում են աջերին:

Կուսակցությունը, Լենինյան հիմնական գիծը կիրառելով, մեծ հաջողություններ ձեռք բերեց քաղաքային տնտեսության վերականգման և զարգացման ասպարիտում: Նույն հիման վրա նա կկարողանա ներկա քաղաքները վերածել տնտեսապես զարգացած կուլտուրական սրբոտարական կենտրոններին, կառուցել տասնյակ և հարյուրավոր նոր սոցիալիստական քաղաքներ:

РЕСПУБЛИКА ПОДВОДОКОВИ
ГР. БИО (6)
СЛУЖБА ЗА ЗАШТИТА
БЕЗОПАСНОСТ

ԳԻՆԸ 20 ԿՈՊ. (2¹/₄ ռ.)

РЕЗОЛЮЦИИ ИЮньСКОГО ПЛЕНУМА
ЦК ВКП (б)

Госиздат ССР Армении
Эривань—1981

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0188354

